

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 10. IV aastakäik.

TEATAJA

15. mail 1929.

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . . .	1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 " . . .	22.00
Välismaale . . .	5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	12.00
Poolaastas . . .	3.00	12—2 p. l.		Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Meie tööstuse päevamuredest. Kümme aastat Eesti Panga tegevuses. Kaupmees kultuuri levitajana. Näitus „Gaas ja vesi“ Berliinis. Kuidas hoiduda kirjutusmasinate hävimisest. Kivisõel, tema praegune tööstus-kaubanduslik seis ja väljavaated tulevikku. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Kirjandus. Tolliteateid. Uusi seadusi ja määrusi. Ettevõtete tegevusest. Turgude ülevaade. Vallasborsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Meie tööstuse päevamuredest.

Sageli on meie töösturitele riigikogu ja valitsuse ringkondadest tehtud etteheiteid selle kohta, et meie töösturid ei tahtvat oma tööstusettevõteteid ratsionaliseerida, masinaid uuendada ja korraldada ümber, mislääbi saaks produktsiooni teha odavamaks ja meie tööstuse üldse võistlusvõimelisemaks.

Tööstuse ratsionaliseerimine osutub kahtlemata tulusaks abinõuks saaduste odavamaks tegemisel ja müügi korraldamisel, kuid kahjuks puudub meie töösturitel selle teostamiseks tarviline kapital, saadustele tarviline turu ulatus ja kindlus ning sagedasti mõõduandvate ringkondade ning avaliku arvamise poolehoid ja soodus poliitiline õhkkond. Viimase väite selgituseks olgu lubatud tuletada meele, missugust vaeva nägid endine kaubandus-tööstus- ja rahaminister tulitikumonopoli sisseseadmisel, mis oli sihitud otse tikutööstuse ratsionaliseerimiseks. Eriti ägedaid pealekäimisi leidsid nad just pahempoolsete poliitiliste parteide poolt. Eks olnud viimased agarad öö töö keelu nõudjad pagaritööstuses, viies ettevõtteid irratsionaalsele tegevusele ja seega leivahinna tõusule juba nii-kui-nii raskel ajal. Õlle- ja tubakatöösturite liitumine kauba valmistami-

seks ja müügi korraldamiseks on pahempoolse ajakirjanduse poolt ägedalt mõistetud hukka; sama sihiga ette võetud tsemendi- ja tekstiilvabrikute ühinemise peale vaadatakse sealt poolt väga kahtlevalt, ja ometi on pahempoolsed parteid meie majanduspoliitikas ja seadusandluse alal olnud väga mõõduandvad ja on seda kahtlemata ka tulevikus.

Nagu teada, nõuab tööstuse ratsionaliseerimine suurte kapitalide investeerimist. Töösturil on aga raske oma kapitali mahutamiseks riskeerida siis, kui ta oma ettevõtet korralikult ei saa amortiseerida, ja seda ei võimalda meie amortisatsiooninormid, kui ta omavalitsusele oma varanduse väärtusest iga aasta peab maksma 2%, kui krediit on väga kallis ning alla 12% pole saadaval, kui kõrgete kaitsetollidega välisturu piirid meie kaupadele on kinni ja meie neid oma väikese poliitilise kaaluga kuidagi ei jõua kanguutada lahti.

Ei ole liialdus, kui siip lugupidamisega rõhutada meie suuremate ettevõtete juhtide püsivust võitluses oma ettevõtete olemasolu ja edu eest, mis annab tunnistust nende usust Eesti tulevikku ja on võimaldanud seni julgustada välismaa kree-

ditore usaldama oma varandusi mahutada siinsetesse ettevõtetesse. Rohkem nõuda meie töösturilt on tõesti väga raske, eriti kui peab olema tunnistajaks nähule, kuidas rahva poliitiline orientatsioon kaldub maa huvide poole, kuidas seadusandlik võim püüab tegutseda põllupidajate ridadest tekkivate nõudmiste rahuldamiseks, suuremal osal juhtumitest tööstuse ja kaubanduse arvel, kellel puudub tarviline kaitse.

Sarnaste pessimistlikkude tunnete kinnitust ammutame viimase aja nähetest, kus kaubanduse ja tööstuse ametlik esindus valitsuses degradeeriti majandusministeeriumi üheks osakonnaks, samasugusele astmele nagu riigikassa, otsekoheste maksude peavalitus ja mereasjanduse direksioon. Ja ometi osutub kaubandus-tööstus sarnaseks majandusalaks, mis katab tunduva osa maksu büdžetist, mis oma tegevusega mõjutab $\frac{1}{3}$ kaubabi-

lansist ja ühele kolmandikule riigi kodanikkude arvust on otsekoheks eluallikaks.

Tööstus ja kaubandus teeb oma jõudu mööda loovat tööd, informeerides oma soovideid ja tarvidustest valitsuse võimu, esimeses reas kaubandus-tööstusministeeriumi, kas otsekoheste palvete kaudu vabrikute ja kaubandusliikude ettevõtete poolt või märgukirjade näol Kaubandus-tööstuskoja ja teiste kutseesinduste poolt. Ei saa salata, et paljudel kordadel on üksikute ministrite ja vabariigi valitsuse poolt nendele esitistele suhtunud heatahtlikult, kuid kahjuks paljudel kordadel on need lõkatud tagasi ja jäetud tähele panemata, ja igakord mitte just majanduslikel kaalutusil. Meie ei ole otsekoheled, kui siin jätaksime tähendamata, et erilist umbusaldust ja vaenulikkust suurem osa Koja esitistest leidis kahjuks just riigikogus ja tema komisjonides.

Kümme aastat Eesti Panga tegevuses.

3. mail s. a. möödus täpselt 10 aastat sellest, kui Eesti Pank algas oma tegevust. Tol ajal, 1919. a. kevadel, oli käimas vabadussõda ja kuigi oli alanud Eesti kaitsevõime võidukas edasitung, oli ometi 24. veebruaril 1919. a., mil valitsus panga põhikirja kinnitas, peaaegu kolmas osa Eesti territooriumist vaenlaste käes. Noorel riigil puudusid tol ajal igasugused summad, laenu-tegemiseks Soomest Smk. 50.000.000 suuruses tuli anda kõikide erapankade ühine garantii. Ainus abinõu sõjapidamisega ühenduses seisvate suurte kulude katmiseks oli paberraha trükkimine. Et reguleerida riigi rahandust ja korraldada meie rahaturgu, tuli luua vastav asutus. 3. mail maksis riik panga põhikapitaliks Emk. 10.000.000, samal päeval maksti pank ka esimene jooksev 1000 Emk. ja 8. mail diskonteeriti esimesed 6 vekslit 7750 marga suuruses. Põhikirja eeskujuks, mis oli töötatud välja panga esimeste juhtide Ed. Aule ja M. Punga ning rahaministri J. Kuke poolt, võeti Saksa riigipanga ja Prantsuse panga põhimäärused, nii et Eesti Pank selle järel kujunes aktsiaseltsiks, kelle tegevus ometi seisib teataval määral valitsuse kontrolli all. Üldise rahanappuse tõttu ei leidunud aktsiatele ostjaid ja nii jäi riik mõneks ajaks ainsaks aktsionäärriks. Panga kapitalid olid alul äärmiselt piiratud, alles aastal 1920, kui riik sai Tartu rahulepingu järele Nõukogude Venelt 15.000.000 kuldrubla ja suur osa sellest summast deponeeriti

Eesti Panka, võis pank oma tegevust arendada. Tuli kõigepealt muretseda krediiti tööstusettevõtetele, kes kiratsesid tegevuskapitali puudusel või olid töötamise sootuks seisma pannud. Selle tagajärjel võidi hakata valmistama eksportkaupu ja suudeti tagajärjekalt lahendada tööpuuduse küsimus. Aastatel 1920—1923 tõusid laenu 45 miljoni krooni võrra. Sel ajal tekkinud majanduslik kriis nõudis pangalt teatavat krediitide piiramist, et hoida ära rahaväärtuse langemist. Kui 1924. aastal suudeti rahakurss stabiliseerida, võeti ka tõsiselt päevakorraks panga reorganiseerimise ja rahareformi läbiviimise küsimus. Ühteaegu kavatseti rahaemissioon, mida 1922. aastast peale korraldasid riigikassa ja Eesti Pank, koondata ainult viimase kätte. Kõik need kavatsused viidi läbi Rahvasteliidu toetusel 1927. lõpul, mil Eesti sai £ 1.350.000 väärtuses välislaenu. Osaga sellest summast ostis riik Pangalt välja riigi ülesehitamise ajajärgust pärit olevad illikviidsed laenu, nii et Eesti Pank 1. jaanuarist 1928. a. uue põhikirja alusel võis alata tegevust kui emissioonipank.

Eesti riigi majandusliku elu arengus on Eesti Pank etendanud kaugeleulatuvat tähtsusega osa ja see osa on 1928. a. algusest peale tähtsuse poolest veelgi suurenenud, kuna Pank nüüd on täiesti rippumatu ja ainuüksi vastutav rahaturu ja emissiooni korraldamise kui ka rahakursi hoidmise eest.

J. Jaakson.

Praegune Eesti Panga president ja nõukogu esimees.

Kaupmees kultuuri levitajana.

(Algus „K.-t. Teatajas“ nr. 9.)

Aga ka Euroopa põhjapoolsetes osades õitses kaubandus sel varajasel ajajärgul. Baltimeri oli juba eelajaloolisel ajal tahtis kaubatee. Baltimere maadelt lõunasse ja sealt jälle põhjapoole on juba kõige vanemast ajast voolanud alaline

kaubavahetuse jõgi ja selle najal on levinud mitmekesiseid kultuurimõjusid. Kõige vanemaid vahetuskaupu on vist olnud ranikivi. Teatavasti leidub ränikivi ainult siin-seal kriidilademe vahel. Põhjalas oli eriti Skåne maakond Rootsis tahtsaks

Mihkel Pung.

Eesti Panga esimene president 1919. a

ranikivi leiupaigaks Nendele hõimudele, kes varem ei tunnud seda kiviliiki, mida kergesti võib lõhestada õhukesteks, teravate äärtega tahvliteks ja mille kõvadus teeb ta kohaseks igasuguste relvade ja tööriistade valmistamiseks, tähendas ränikivi suurt tehnilist ja ainelist edu. Ongi olemas tõendisi sellest, et ränikivi „eksporteeriti“

suurel määral Skånest põhjapool asuvatele hõimudele. Ka Laane-Soome kiviaegsed elanikud said oma ränist relvad Rootsis asuvailt hõimrahvastelt ja andsid vastu igasugust teist kaupa, enamasti vist karusnahku.

Asjalugu on nimelt niisugune, et juba väga vanal ajal vajati muudki kui ainult relvade ja tööriistade valmistamiseks kohast materjali. Kaunistamise tung on inimsool olnud juba lapsepõlvest peale. Seepärast juba kaubanduse varasest arenemisest peale moodustasid ehtimisained tähtsa kauba. Ja ilusad karusnahad kõlbasid oma otsekohe soojendamise ulesande kõrval ka riiete kaunistamiseks. Nendest kaupadest, mida juba eelajaloolisel ajal vahetati ja mis mõnel pool arenesid otsekohe seks vahetusrahaks, võib nimetada merevaiku, mäekristalli, koralle, mitmesuguseid konnakarpe jne. Eriti Baltimere lõunarand oli tähtsaks merevaigu leiukohaks; sealt viidi seda mööda jõgesid lõunapool asuvatele kõrgema kultuurilise arenemisega rahvastele. Põhjamail said karusnahad käest kätte käivaiks kaubaesemeiks. Kaubanduse järel tuli suur, mitmekesine kultuuriline ärkamine.

Hiljem leiti mittekallismetallid ja märgati neil omadusi, mis tegid nad relvade ja tööriistade toormaterjalina palju väärtuslikumaks seni tarvitatud kivist. Esimene metall, mida tarvitati seks otstarbeks, oli vask. Alguses teda tarvitati puhtalt, kuid hiljem segati teda tinaga pronksiks, mis oli palju kõvem puhtast vasest. Vanemaid tuntud vase leiupaiku on Kuproose saar, millest vask on saanud oma ladinakeelse nimegi

Eesti Panga nõukogu 1929. a.

(cuprum). Sealt töid kreeklased ja roomlased vaske oma tarbeks; eriti kreeklased aitasid palju kaasa selle metalli tutvustamiseks Vahemeremal. Pea jõudis teade sellest uuest „kivist“ ka Põhjalasse. See sündis kindlasti nende karavanide vahetalitusele, kes Baltimere rannalt viisid merevaiku ja karusnahku lõunasse ja sealt töid vastutasuks seda uut tundmata ainet. Kõik pronks, mida pronksajal Põhjamail kasutati, toodi siia võõrsilt. Kuigi hiljem on ka siin leitud vaske, hakati teda kasutama alles palju hilisematel aegadel. Selleks, et vaske muuta kõlblikuks relvade ja tööriistade valmistamiseks, tuli teda segada tinaga, mida alles palju hiljem ning õige väikesel määral leiti põhjamaadel ja ka siis ainult ühes kohas, nimelt Soomes — Pitkärantas. Peale tutvumist pronksi heade omadustega hakati tina suurel määral tooma Briti saartelt.

Samu teid mööda levis ka raua tundmine Skandinaaviasse umbes 500 aastat enne Kristust, teistele Baltimere maadele natuke hiljem. Ja kuigi rauda leidis ka põhjamail, Soomes, eriti aga nüüdses Rootsis määratud hulgal, siis õppisid põhjapoolsed rahvad teda tundma alles Vahemere maade vahetalitusele. Jälle olid kaupmehed need, kes levitasid selle teate. Oleks see teade levinud ainult vähesel määral läbikäimise teel, mis oli üksteisest kaugel asuvate rahvaste vahel, siis oleks möödunud määratu pikk aeg, enne kui seegi kultuuriaratus oleks jõudnud Vahemere kaldalt ja Ees-Aasiast meie juure. Nüüd võib seevastu teha kindlaks, et kaupmeeste vahetalitusele kestis ainult mõnikümme aastat selle aineline kultuuri alal nii tähtsa edusammu astumine.

Samuti kui relvade ja tööriistade toormaterjaliga oli lugu ka kõikide teiste tarbeainetega. Ilma kaupmeeste vahetalitusest oleks mõne hõimkonna või rahva keskel saavutatud edusamm säilinud pikad ajad vaid tema oma asupaigas, kuna seevastu igasugused saavutised just

kaupmeeste kaudu juba kõige vanemalgi ajal levisid võrdlemisi kiiresti kõige kaugematessegi maakera soppidesse. Ja võib-olla veel suurem tähendus on neil iseseisvatel jõupingutustel ja edusammudeks kannustavatel äratustel, mis saadi säärasest võõraste kultuuridega kokkupuutumisest. Eriti meie, Põhjala rahvad, oleme teatavasti saanud suurima hulga kultuuriaratusi, niihästi ainelise kui hingelise kultuuri alal, just lõunast. Eriti vanematel aegadel töid seda äratust peaaegu ainuüksi kaupmehed, olgugi et nad meieaegse inimese silmis paistavad olevat sama palju röövlid kui kaupmehed. Kuid siin ei rahuldutud üksi sellega, et võeti vastu võõrsilt valmistatud tooteid, — õpiti ära ka see tehnika, mis oli möödapääsmatu nende toodete valmistamiseks. Kui kord raud neis Euroopa osades oli saanud tuttavaks, ei kestnud kaua, kui juba õpiti tarvitama rauda, mida leiti omamaa järvedest. Selle asemel, et oleks hangitud võõrsilt relvi ja tööriistu, hakati neid valmistama ise; Rootsis ja Soomes hakati järvedest tõstma rauamulda ja sepaseisus sai suure au ja kuulsuse osaliseks. Ajad, mil sepatööstus ühel või teisel põhjusel oli langusjärgus, olid ka jõukuse vähenemise ja kultuuri närtsimise ajad.

Kaubanduses tegutsejail on praegugi veel samasugused ülesanded kultuurimõjude levitamisel ühelt maalt teise. Võib-olla ei mõtle meie sellele enam nii palju nüüd, kus telefon, telegraaf ja ajalehed toovad meile teateid uudistest enne, kui uudiskaubad ise jõuavad meie juure, aga tõenäoline on, et ilma kaubanduseta ei oleks me kunagi saanud telegraafi ega ajalehte. Kuid kaubanduse tähtsus ei piirdu ainult ainelise kultuuri levitamise ja arenguga. Eriti vanemal ajal on ta tähendus ka vaimlise kultuuri vahetalitajana olnud määratu suur, nagu meiegi maa arenemislugu selgesti tunnistab.

„Kaup.“

Näitus „Gaas ja vesi“ Berliinis.

Karl Kesa, Berliin.

Meil valitseb üldiselt arvamine, nagu oleksid gaasi päevad, vähemalt gaasi edu päevad, lõplikult loetud ja tulevik ainult elektri päralt. See arvamine on täitsa ekslik, vähemalt mitmete teiste maade suhtes. Meil on seisak gaasiasjanduse arenemises muidugi lihtsalt seletatav — puudub ju vastav kohalik toormaterjal, kivisüsi, mille aset põlevkivi ei suuda täita küllalt hästi. Samast seisukohast on arusaadav, miks Saksa-

maal on märgata hoopis vastupidist tendentsi, kuna seal iga aasta miljoneid tonne kivisütt tuuakse päevavalgele. Saksamaal gaasi tähtsus mitte ei vähene, vaid aina kasvab. Praegu tarvitab Saksamaal 8 miljonit majapidamist aastas ümmarguselt 2 miljardit kantmeetrit gaasi 300 miljoni marga väärtuses. Inglismaa ja Ameerika on aga veel kaugel ees, seal iga elanik tarvitab aastas ligi neli korda enam gaasi kui Sak-

samaal, hoolimata hoogsast teiste energiaallikate (nagu süsi, õli ja elekter) võidukäigust. Kuid asjatundjad ütlevad, et see on alles algus. Seni on gaasi kasutatud alul ainult valgustuseks, nüüd peamiselt kütteks, arenemisel on aga tema kasutamise liikumapaneva jõuallikana, missugusel alal on ette näha uusi, avaraid perspektiive.

Kui kõrgelt gaasi tähtsust praegu Saksamaal hinnatakse ja kui suurt osa ta etendab rahvamajanduses, seda näitab kõige selgemini hiljuti Berliinis avatud näitus „Gaas ja Vesi“. See on suuremaid tehnilisi näitusi, mis Berliinis üldse peetud. Näitusele on kaheastasel ettevalmistusel sakslastele omase põhjalikkusega koondatud ühe-sõnaga kõik, mis kuidagi seisab ühenduses gaasi ja veega ning nende kasutamisega (puudutamata on jäetud ainult gaas ja vesi kui liikumapanevad jõuallikad).

Kogu see rikkalik näituse-materjal on esitatud sisseseadete, masinate ja aparaatide, eeskujulikkude mudelite, määratu hulga tabelite ja diagrammide, igasuguste statistiliste andmete, kirjanduse ning propaganda-vahendite näol. Propaganda mõttes ja näituse laiale publikule huvitavaks tegemiseks on näitusehoonetes ehitatud üles määratu-kõrge kosk ja vee ringvoolu dioraama, toodud gaasi ja vee tähtsust selgitavat pildimaterjali jne., millel teaduslikus ega puhtkaubanduslikus mõttes pole mingisugust tähtsust. Kuid näituse peasihiks ongi seatud just gaasi ja vee tähtsuse propageerimine laia publiku kui mõlema näituse-objekti tarvitaja hulgas. Selleks on näitusele antud üldjoontes tehnilise õppenäituse iseloom ja ta erineb oluliselt tavalistest mustermessidest, mis määratud esikätt kaubandus-tööstusringkondadele. Peale eelnimetatu on publiku huvi tahetud kõita tugevasti rõhutatud demonstratiivse küljega: suurt osa väljapanekuist, olgu siis sisseseadete endi või nende mudelite näol, näidatakse loomulikult töötavatena. Eriti silmapaistev on selles mõttes gaasi kasutamise osakond, mis endast kujutab pigem mingit universaaltööstust kui näitust.

Näitus võtab oma alla kõik neli suurt näitusehoonet Kaiserdammil 45.000 ruutmeetri suuruse pinnaga.

Esimene, kõige suurem, hoone 16.500-ruutmeetrilise pinnaga on pühendatud gaasi valmistamisele. Siin köidab kõigepealt tähelepanu 1000 ruutmeetri suurune moodsa gaasivabriku mudel 10-kordses vähenduses. Mudelit võib liialdamata nimetada tehnika imeks. Ta kujutab endast loomutruud vabriku koopiat, kuni kõige pisemate üksikasjadeni ja töölistemajadeni. Kogu mehhanism on nii välja töötatud, et teda võib elektri-

mootorikeste abil käima panna. — Pahempoolsete kõrvalruumide väljapanekud näitavad gaasi rahvamajanduslikku tähtsust ning kivisöe tekkimist ja esinemist. Aparaadid, mudelid ja tabelid selgitavad keemilisi ja füüsilisi protsesse gaasivabrikus ja põletamisel majapidamistes. — Parempoolsed kõrvalruumid täidavad linnade väljapanekud, mille hulgast on esitatud materjalide rohkuse ja täielikkuse tõttu eriti nimetamisväärt Berliini ja Viini omad. — Ülejäänud osa esimest hoonest täidavad tööstusväljapanekud gaasivalmistamise sisseseadete ja torustikkude alalt. Niihästi loomulikul kujul (näitusehoones on ehitatud üles isegi määratu-suured gaasigeneraatorid) kui mudelites näeme siin igasuguseid seadeid, eriti rohkesti puhastamis-, mõõtmis- ja kontroll-aparaate. Kõige tagumises osas on gaasi juhtimisseaded grupeeritud süstemaatiliselt ning seatud sisse eeskujulik laboratoorium. Eriosakonna moodustavad siinsamas väljapanekud gaasivalmistamise uute meetodite alalt ja gaasi kõrvalsaadustest. Lõpuks leiame sellest hoonest kino, kus demonstreeritakse propaganda-helifilmi „Gaaskoks“.

Väljapanekud teises näitusehoones käsitavad gaasi kasutamist tööstuses ja majapidamises. Siit leiame ringkäigul kõigepealt Saksa gaasitööstuse propaganda-organisatsioonide mitmekesised väljapanekud, mis selgitavad gaasi rahvamajanduslikku tähtsust. Suure osa ruumist täidavad aga kõige mitmesugusemad sisseseaded paberossisüütajast kuni tööstuste hiiglaahjudeni. Töötamise demonstreerimiseks on ehitatud üles isegi klaasivabrik sulatusahju ja lihvimisseadega, metalli- ja kondiitritööstused, potisepa- ja rätsepa-töökodad, pesumajad jne. Eriti agarasti on ametis kondiitrid, kes oma värseid küpsiseid siinsamas müüa pakuvad. Üldse paistab silma igatüübiliste gaasikööride rohkus. Eeskujuliku gaasi kasutamist näitavad õppekook ja pesumaja. Vähem ruumi on antud gaasi kasutamisele valgustusvahendina: esitatud on ainult mõned lambid, kuna vabal maa-alal asuv „valgusetempel“ kujutab uulitsavalgustuse ajaloolist arenemiskäiku.

Vee-osakond on paigutatud 3. ja 4. hoonesse ning vabale maa-alale, kus üles seatud kaevupuurimise-masinad ja hiigelpump, mis kogu aeg vett määratu joana paiskab välja.

Suure osa kolmanda hoone ruumist täidab tuletõrje eriosakond, mille väljapanekud näitavad kustutusvee-sisseseadeid linnas ja maal, tuletõrjevahendeid, tuletõrje kasutamist liigvee vastu võitlemisel ning gaasiõnnetuste puhul. Igal pealelõunal on tuletõrje tegevuse demonstreerimine.

— Ülejäänud ruumi võtavad oma alla linnade veevärkide väljapanekud, mis jällegi on viidud läbi suure hoole ja üksikasjalisusega. Hiigelmudelid kujutavad Rheini veeallikana ja Edela-Saksamaa tööstuspiirkonna veekorraldust. Viimane on suurejoonelisemaid Saksamaal ja annab aastas 800 miljonit kantmeetrit vett.

Viimane, neljas hoone, on pühendatud peamiselt tööstusele. Välja on pandud mitmekesine valik veevärgi-sisseseadeid, torustikke, vee puhastamise abinõusid ning majapidamiseadeid. Siia on mahutatud ka ülejäänud osa linnade väljapanekuist, mille hulgas väärib nimetamist kujukuse ja täielikkuse tõttu esikätt Berliini oma. — Hoone röödule on paigutatud teaduslikud väljapanekud, mis käsitlevad veeasjanduse ajalugu, vee puhastamist ja kasutamise eriviise (põldude niisutamine). Lõpuks näidatakse vee tähtsust

rahva toitmise ja tervishoiu alal. Viimases osas on jällegi rida linnade väljapanekuid saunadest ja supelasutistest ning ujumisebasseinidest. Vanade gravüüride ja mudelite najal näidatakse supelasjanduse ajalugu ning peegeldumist kunstis.

Nagu näha sellest kokkuvõtlikustki ülevaatest, pakub näitus rohkesti huvitavat ja tulusat niihästi erialal tegutsejatele kui üldse igale tänapäeva ilmakodanikule. Vast oleks meilgi näitusel midagi õppida. Võimalused selleks on head, kuna näitus kestab veel üle kahe kuu, kuni 21. juulini. Küllalt tähelepanu väärib on näitus ka oma korralduse mõttes. Ta on ülevaatlikkusest ja süstematiseeringult õnnestunud otse suurepäraselt. Kogu määratu väljapanekute hulk on grupeeritud nii, et näitusest ülevaate saamine ei nõua mingit pingutust. Samuti on dekoratiivne külg mõjuv.

Kuidas hoiduda kirjutusmasinate hävimisest.

(Algus „K.-t. Teatajas“ nr. 9.)

Ei ole midagi, mis kirjutusmasina teeb ruutemini ja põhjalikumalt kõlmatuks kui radeerimine kirjutusmasina rullil. Siinjuures tekivad kummiosakesed ühenduses paberiosakestega kujundavad peenikese puru, mis satub masina liikmetesse, šarniiridesse ja laagritesse. Siin ühinevad need purukesed masina õliga. Juure tuleb veel harilik tolmu ja need ained muutuvad alguses poolvedelaks, hiljem aga kompaktsuks tombuks, mida mingisuguse harja abil ei saa eemaldada. Tuleb bensiini, millega masinat puhastatakse, veel juure, siis laheneb kumm, kui ta juba ei ole kõvenenud, see puder satub veelgi sügavamale masina osadesse, kus ta aja jooksul teeb põhjaliku hävitustöö.

Seeläbi on masina tähekangid takistatud ühetaoliselt löögis, masin omandab raske käigu, seda enam aga taotakse ta klahvidele, üksikud tähekangid tõrguvad töötamast ja masin nõuabki parandust! See parandus aga maksab mitmeid kümneid kroone ja kestab sagedasti nädalaid, millise aja vältel aga büroo tegevus tundub, on kitsendatud. Põhjalik parandus seisab selles, et kogu masina mehhanism mitmed ööd-päevad hoitakse bensiinis, et mustust, mis radeerimiste läbi on sattunud masina sisemusse, lahutada ja eemaldada. Masinakirjutajad, kelle masinad korduvalt nõuavad niisugust „parandust“ (põhjalikku puhastust), tuleksid võimalikult kiires korras tegevusest kõrvaldada!

On aga siiski tarviline mõnikord mõni sõna välja radeerida, et selle asemele asetada teist,

siis tehtagu enesele harjumuseks seda mitte toimetada masina rullil, vaid tarvilises kauguses masinast, et radeerimise tolmu masinale ei saaks hädaohtlikuks.

Olgu veel kord rõhutatud, et tõesti vilunud masinakirjutaja ei vaja peaaegu sugugi radeerimiskummi. „Möödatippimine“ ei ole muud kui pealiskaudsus. Kes sellest puudusest või pahest ei suuda loobuda, see ei ärata ka muis asjus palju usaldust.

Mis nüüd lõppeks veel puutub kirjutusmasina üldisesse korrashoiusse, siis käivad, nagu eelpool tähendatud, kirjutajad igaüks ise teed, mis aga viivad ühisele sihile, nimelt masina hävimisele! Ühed ei puhasta seda, mis neile võimaldab igapäevase leiva teenimise, peaaegu sugugi, nad pühivad üle paari päeva kord välistelt osadelt tolmu ära või jätavad selle töö õpi-poi si või teenija hooleks, kes seda toimetab sama „põhjalikult“, teised selle vastu, eriti õrnem sugu, ilmutavad aegajalt niisugust puhastustuhinat, mis sarnaneb paljudele abielunastele omasele „põhjalikule koduküürimisele“. Peab imestama, kui palju suudetakse raisata aega, kui selleks on olemas hea tahe. On masinakirjutajaid, kes võimalikult igal hommikul vajavad pintslit, hambaharja, lappi ja õlikannu kirjutusmasina „puhastamiseks“. Kui nad siis pärast käekesed puhastanud ja küüned uuesti poleerinud, on paras aeg süüa hommikueinet!

Paljudes ettevõtetes tarvitatakse masinate puhastamiseks bensiini, petrooleumi või piiritust.

Seal raisatakse seda ainet — eriti kui temast ei ole puudu — liitri viisi. Valatakse teda masina osadesse, liikmetesse ja šarniiridesse, et lahutada mustust, määratakse hambaharjaga tähtedesse, et tähti puhastada. Lõpuks hõõrutakse bensiinilapiga kogu masina raamistikku, mille läbi lakeeritud läige sagedasti jäädavalt kaob. Juhtub ka, et rull säärases puhastustuhinas ei leia halastust, kuigi nii mõnigi teab või on kuulnud, et bensiin kummi lahutab ja rikub. Bensiin ise aga ei mõtlegi kogunenud mustust liikmetest kõrvaldada. Tahetakse seda saavutada, tuleb, nagu eelpool juba öeldud, kogu mehhanism mitmeks tunniks asetada bensiini sisse. Välja arvatud, muidugi mõista, kummrull. Küll aga ujutatakse kummi osakesed ja mustus igapäevase bensiinipesuga šarniiride ja laagrite sügavamatele nurkadesse, kus nad kujundavad kõva tomбу, milline soodustab liikmete kiiremat kulumist. Peale selle kaotab laagrites olev õli sisseimbuva bensiini läbi oma mõju.

Patustatakse palju ka masina õlitamisel. On soovitatav õlitamisel olla rohkem kokkuhoidlik ja mitte liialdada, sest õli hoiab tolmu kinni ja viib tolmu liig rohkel õlitamisel laagritesse. Igapäevane masina puhastus ei tohiks nõuda aega üle viie minuti. Masina raamilt ja välistelt osadelt tolm tuleb eemaldada pintsliga, milline ei tohi puutuda kokku õliga. Ka tuleb masin iga-

kord eest tõsta üles mustuse ja tolmu masina lauvalt ärapiühkimise otstarbel.

On masin asetatud vildist alusele, siis tuleb see alus sagedamini puhastada ja välja klopida. Edasi peab rulli (vankri) jooksuroopad kord kergesti õilapiga üle pühitama, nii et neile jääks nõrgalt märgatav õlikate. Õlitamiskohtadesse ja laagritesse on tarviline iga kahe kuni kolme kuu tagant lasta tilk õli. Seejuures tuleb silmas pidada, et umbes paar tundi pärast õlitamist nähtavale ilmunud õlijäänused kõrvaldatakse.

Kui kord härrad büroojuhatajad on jõudnud veendumusele, et nende masinakirjutajate tublidust ei tule hinnata esijoones efektiivse kirjutuskiiruse järele, vaid selle kõrval on mõõduandev esimeses järjekorras ka radeerimised, ja et nende võime oleneb masinaga ümberkäimisest ning lõppeks veel kirjutamise viisist, siis võtavad võib-olla arvult tuhandetesse ulatuvad masinakirjutajad väevaks oma puudusi kõrvaldada, milliseid seni alahinnati. Siis ei kujunda ka kirjutusmasinate arve ärikuludes nii ebameeldivat osa! Siis leiame ka meie ärikirjade hulgas vähem — praegusel ajal kahjuks väga rohkeid — sõna tõsisel mõttes inetuid kirju.

Kirjade välimusest ja sisust kavatseme kirjutada edaspidi.

Elm. Kurig.

Kivisüsi, tema praegune tööstus-kaubanduslik seis ja väljavaated tulevikku.

(Algus „K.-t. Teatajas“ nr. 9.)

Kivisöetööstuse võrdlev seisukord suuremates tööstusmaades.

	Inglismaa	Ruhrilpiirk.	Ü. Sileesia	Prantsusm.	Belgia	SSSR.
Kivisöe produktioon milj. t. . .	255	119	30	50	25	34
Tegevuses olev tööliste hulk tuhandetes . . .	1024	405	74	320	175	224
Töölise palga osa 1 tonni kivisöe kaubahinnast (Eesti kr.) . . .	9,12	7,65	3,25	8,88	10,94	10,25
Ühele kivisöetonnile langev üldkulude summa (Ekr.) . . .	13,48	12,85	6,02	—	19,32	20,92

	Inglismaa	Ruhrilpiirk.	Ü. Sileesia	Prantsusm.	Belgia	SSSR.
Ühe tööliskonna töövahet. normaalpalk töölistele (Ekr.) . . .	8,28	6,78	3,55	4,90	—	4,90
1 töölise poolt 1 töövahet. jooksul väljavõetav kivisöe hulk kilogrammides . . . (tööväljakus)	1000	1100	1250	600	517	506

Nagu tabelist tegelikult näha, püsib Inglismaa, vaatamata üleulatud ja üleulatavate vapustuste peale, kivisöetööstuses esimesel kohal niisasti oma suure töölisarmee kui ka oma söeproduktiooni arenemise suhtes. Tema kaevurite pal-

gaolud on isegi Saksa tööliste keskmise palga normidest $1\frac{1}{2}$ —2 korda kõrgemad, rääkimata Prantsuse ja Belgia omadest. Sellest siis ka fakt, et 1 tonni Inglise kivisöe turuhinnast moodustub tervelt 80% tööliste palga osa. Saksamaal on see 55%, Prantsusmaal 40% ja SSSR-is 41% ümber. Kui aga vaatame Inglise kaevurite tööviljakust, siis näeme, et ühe vahetuse vältusel väljavõetav kivisöe kvantum kilogrammides on suhteliselt madalam kui Saksamaal, eriti Ülem-Sileesia kivisöerajoonis. Näib, nagu lööksid Saksa kaevandused, mis on asunud põhjalikule ümberkorraldamisele, Inglise omad võistlusturgude suhtes üle. Igatahes on Saksa töösturite seisukord seda parem, et nende töölistkonna palk on odavam, tööpäev pikem ja töölistkond pole ka nii organiseeritud kui Inglismaal. Põnevamaks probleemiks on praegu igalpool kaevanduste mehaniseerimise ja töömetsodite ratsionaliseerimise küsimus. Tööviljakuse tõstmiseks asendatakse inimtööjõud masinatega. Esirinnas sammub loomulikult Põhja-Ameerika Ühisriikide kivisöetööstus ja praegu töötavad seal kaevandused, kus 80—95% söest on võetud välja masinate abil, mis tööviljakust loomulikult võrratult tõstab. Kui 1923. a. oli Ühisriikide söest 69,5% välja võetud masinate abil, siis on see % praegu veelgi kerkinud.

Kiiresti mehaniseerub ka Saksa söetööstus, sellest siis ka tema kõrge tööviljakus madalate tööolude juures. 1913. a. oli Ruhri rajoonis 5% mehaniseeritud, praegu on see norm kerkinud 64—68%, on aga ka ettevõtteid, kus 100% mehaniseerimist on viidud läbi, see tähendab, et kaevurid kui niisugused on muutunud liigseteks. Inglismaal on see mehaniseerimisprotsess aeglustunud ja käsitsi lõhkeainetega kivipurustamine on alles domineerimas. SSSR-i söetööstust vaadeldes peame pidama silmas, et vist mitte kuski pole maailmasõja, revolutsiooni ja kodusõja vapustused

nii põhjalikku ja laastavat mõju avaldanud kui just Vene kivisöetööstuses, eriti tuntud „Donbassi“ kivisöerajoonis. 1910. a. söetoodang oli 2.421.000 t. See langes aga kohutavalt. Kuni 1922. a. lõpuni on temast igasugu teated puudunud. Siit peale algab Ameerika ja Saksa eriteadlaste kaasabil jälle teatav elevus kasvama. Möödunud suvel Moskvast ärapeetud kuulsas „Schachti“ protsessis, kus figureerisid tuntud „Donbassi“ tegelaste nimed, tõmbasid ajutiseks kogu maailma avaliku arvamise tähelepanu kuulsatele Doni kivisöekaevandustele ja valgustasid noid töötingimusi, millega SSSR tuleb arvestada. 1925.—26. aastate intervallis asuti esimesele tõsisemale raiumismasinate käsitamisele ja Donbassi kivisöetööstangu mehaniseeritud osa võrdus 8,14% kogu tema söe saagist. Järgmistel 1927.—28. aastatel on mehaniseeritud osa üldproduktisoonis 22,8 ja 1928.—29. a. loodetakse seda tõsta 31,7%-ni. Ühes seega kasvab loomulikult ka SSSR-i kivisöetööstuse investeeritud kapitali summa. Viimane moodustas 1925.—26. a. — 72,5 miljonit rubla, 1926.—27. a. — 141,2 milj. r. ja 1927.—28. a. 125,6 milj. rubla.*)

Eesti osa kivisöetööstuses on tähtsusetu. Esinedes peaaegaliselt ostjana kulutame siiski oma välisvaluutat selle kütteaine peale ja see pole meie oludes tähtsusetu. Tuleb tervitada, et meie raudteede veerev koosseis läheb üle põlevkivi- ja turbaküttele, mis ühenduses põlevkivi bensiini ja teiste artiklite turule pääsmisega meil valitsevat tööpuudust aitab vähendada. Sama tuleks ka meie eraautoäridele ja tööstustevõtjatele südamele panna. Seejuures on aga mõõduandev fakt, et põlevkiviküte omab hulga eriomadusi, vajades küttekollete teatavat ümberehitust ja restide korraldust, et tema efekt oleks maksimaalne.

A. K.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja osakonna avamine Tartus.

Esmaspäeval, 6. mail s. a., oli Tartus „Ühisklubi“ ruumes kell 6 õht. Kaubandus-tööstuskoja Tartu osakonna avamine, millest võttis osa umbes 40 Tartu kaupmeest, töösturit, pangatege- last jne.

Avamiseks olid Tartu sõitnud ja esinesid kõ-

nedeiga Koja esimees hra J. Puhk ja nõunikud R. Berendsen ja ins. E. Masik.

Esimees hra Puhk tutvustas koosolijaid Koja asutamise põhialustega ja avas lühikese sissejuhatuse järele Koja osakonna esimese koosoleku.

Nõunik Berendsen kandis ette väljavõtted

*) SSSR kohta andmed võetud „Torgovopromöschlennaja gasetast“.

Koja seadusest ja juhatuskirjast osakondade asutamise ja tegevuse kohta.

Edasi kõneles ins. Masik pikemalt kodade ajaloo ning meie Kaubandus-tööstuskoja ja ta osakondade ülesannetest, õigustest ja kohustest.

Osakonna juhatusse valiti: esimeheks hra O. Zimmermann, abideks hrad P. Luksepp, F. Lätte.

Kandidaatideks valiti hrad K. Koppel, A. Maanidi ja A. Mõru.

Tervitusi ütlesid uuele Koja osakonnale Tartu Vabrikantide Ühisus, Kaubandus-tööstusselts, Tartu linnavalitsus, maakonnavalitsus, Eesti Pank ja mitmed teised.

Koja osakonna esimees tänas kõiki koosviibijaid ja külalisi ja avaldas lootust, et Koja osakond Tartu majanduslikus elus etendab suurt ja tähtsat osa.

Pärast ametlikku osa oli kokkutulnud Koja liikmete ja külaliste vahel ühine koosviibimine, kus peeti hulk kõnesid ja viibiti lõbusas kõneluses ja üksmeeles hilja ööni.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu koosolekult

7. mail 1929. a.

Teisipäeval, 7. mail s. a., pidas kaubandus-tööstuskoda oma järjekorralist istungit. Koos olid nõukogu liikmed hrad E. Säck, M. Veber, K. Koppel, H. Neuhaus, O. Zimmermann, R. Tofer, P. Luksepp, F. Lätte, A. Maanidi ja sõnaõigusega võtsid koosolekust osa: juhatus esimees hr. J. Puhk, Koja direktor M. Hurt, nõunikud R. Berendsen, E. Masik, sündik M. Pung ja V sekts. sekr. P. Huik.

Päevakorras oli:

1) Koja istungjärgu tähtaja ja päevakorra kindlaksmääramine.

Koja juhatuskirja § 7 p. d. alusel palub Koja juhatus nõukogu määrata kindlaks Koja järjekorralise istungjärgu tähtaeg ja päevakord. Juhatus oma poolt palub peakoosoleku päevakorda võtta: 1) Istungjärgu presiidiumi ja sekretariaadi valimine; 2) Koja aruande kinnitamine ja 3) jooksvad küsimused.

Nõukogu otsustas: Määrata Koja järjekorralise istungjärgu tähtpäevaks 16. mai s. a. kell 15.

Võtta vastu juhatus poolt ettepanud päevakord.

2) Koja 1928. a. aruande läbivaatamine.

Juhatus esitab nõukogule läbivaatamiseks Koja 1928. a. aruande ja palub seda peakoosole-

kule kinnitamiseks panna ette Koja eeloleval istungjärgul.

Aruanne otsustati esitada peakoosolekule kinnitamiseks.

3) Kaubandusliikude mõistete „CIF“, „FOB“ jne. kindlaksmääramine.

Koja juhatus esitab nõukogule heakskiitmiseks sektsioonidevahelise komisjoni poolt läbi vaadatud kaubandusliikude kommete tõlgitsemise „CIF“, „FOB“, „C & F“ ja „FAS“. Juhatus loodab, et nõukogu selle tõlgitsemise tunnistab õigeaks ja juhatusle annab õiguse neid kombeid tarvilised korral anda edasi vastavaile organisatsioonidele.

Komisjoni poolt vastuvõetud kommete redaktsioon ei ole sektsioonide poolt vaadatud läbi. Nõukogu liige hra M. Veber esineb ettepanekuga, et enne kommete nõukogu poolt heakskiitmist need antaks I sektsiooni läbivaatamiseks ja seisukoha võtmiseks.

Kombed otsustati juhatus kaudu anda tagasi komisjonile uueks läbivaatamiseks, võimaldades sektsioonidele avaldada oma seisukohti.

Selgituseks laevaliinidele riiklike toetuste ja laevasõidu krediitide andmise asjus.

Nii välismaa kui ka kodumaa ajakirjanduses on ilmunud teateid, mis koguni ebaõigesti välgustavad Eesti riigi poolt astunud samme kodumaa laevasõidu arendamiseks. Need teated on ajalehtede kaudu sattunud mõne siinse välisesinduse informatsiooni, mis seda enam õigustab küsimuse selgitamist, nagu ta tegelikult on. Seepärast palub Kaubandus-tööstuskoda avaldada alljärgneva seletuse:

1. Riigikogu poolt 23. märtsil s. a. vastu võetud seaduse („R. T.“ nr. 30 s. a.) alusel ei anna riik mingisuguseid laene ega isegi toetusi laevade ostmiseks Eesti lipu all sõitvate laevadega liini asutamisel, vaid võib anda ainult rahvamajandusliku tähtsusega laevaliinide asutamisel, laevade ehituse või ostuvõlgade peale riikliku garantii kuni 75% laeva väärtusest. Garantii kogusumma ei või tõusta üle 1.800.000 krooni. Vastukindlustuseks peab liini asutav ettevõtte riigile andma laeva esimese hüpoteegi, mis peab olema 25% suurem kindlustuse summast. Peale selle võib riik nõuda veel lisakindlustusi.

Ülaltoodust järgneb, et siin ei ole tegemist summade laenuks või toetuseks andmisega, vaid

hariliku garantiiga, millele vastu peab antama küllaldane reaalkindlustus. Seltsi asutamine ja tarbekorral vastava laenu hankimine on täieliselt vastava ettevõtte enda asi.

?. Sama seaduse alusel võib riik anda rahvamajandusliku tähtsusega liinidele toetust üle kogu riigi aastas kokku kuni 200.000 krooni, misjuures seadus annab võimaluse sõlmida lepingut toetuse andmiseks kuni 5 aastani. Arusaadavalt ei anta toetust ükskõik missugusele liinile, vaid seejuures peab liin täitma teatavad tingimused, nagu:

a) ehitama eriti jääkindlad laevad, mis rahvamajanduse huvides garanteeriksid ühenduse läbi aasta; nende laevade eksploateerimine läheb aga märksa kallimaks kui harilikudel laevadel;

b) teostama otseühendused ning laevades seadma sisse eriruumid jne. — ühe sõnaga, täitma terve rea üldrahvamajanduslikult tähtsaid tingimusi, mis nõuavad väljaspoole puhtärilist kalkulatsiooni ulatuvaid kulusid. Kuna aga postivedu peab sündima tasuta, siis ei või selle „toetusele“ vaadata kui mingile kunstlikule subsidiumile, vaid kui toetusele, mida kõik mereäärised riigid annavad n. n. „postimaksude“ või muul näol neile laevaliinidele, kus üldrahvamajanduslik huvi nõuab harilikust ärilisest tegevusest väljaspoole ulatuvaid tingimusi ja kulusid.

Muid soodustusi, laene või summasid laevaliinide alal ei ole nähtud ette praegu maksvate seaduste järele, kui mitte nimetada kr. 136.000.—, mis oli võetud riigi 1928./29. a. eelarvesse Eesti-Inglise laevaliini aktsiate ostmiseks, mis annab riigile vastavas seltsis samad õigused ja kohustused, kui igale teisele aktsionäärile.

3. Laevasõidu finantseerimiseks teiste majandusalade kõrval on riik eelarve korras operatsioonifondidena annud seni laevasõidu laenufondi kaudu mitte enam ega vähem kui 130.000 kr., millele 1928./29. a. lisaeelarve II järele anti lisaks 16.000 kr., selle summa kandes üle endise krediidi ülejäägist, seega kokku 146.000 kr.

Teiselt poolt on Pikalaenupank vastavalt oma põhikirjale ja ülesannetele esimesel tegevusaastal (1928) teiste majandusalade kõrval avanud laevasõidule krediite umbes 300.000 kr., kuna 1929. a. peale on esialgu avatud samuti 300.000 kr. Esimene summa on hariliku panga protsendiga, teine aga praeguse valitsuse vastutulekul 7%. Peale selle avati läinud aastal riigi deposiitsummade arvel laevade ostmiseks krediiti 200.000 kr. 6%-ga, missugune krediit suuremalt osalt on kasutatud.

Kõikide nende krediitide andmisel on tingimuseks, et laen ei või tõusta puulaevade kohta

üle 40%, ja teraslaevade kohta üle 50% laeva väärtusest, millele vastavalt tuleb anda reaalkindlustusi laevade I hüpoteegi või kinnisvarade hüpoteegi näol.

Sellest näeme, et riiklikkude laenude või riigipankade krediidi alal ei ole tegemist mingisuguste hiiglasummadega, seda vähem soodustusega võrreldes teistele majandusaladele antud laenudega või summadega, mis laevade ostmisel on pandud välja laevaomanikkude poolt või mis laevad üldse maksavad.

Aprillikuu teisel poolel on registreeritud järgmised uued firmad:

1. Robert Bömberg, Tallinnas, toiduainetekauplus.
2. Vilhelmine Freiberg, Tallinnas, toiduainetekauplus.
3. Pagari- ja kondiitriäri-kohvik Taara, Ida Harkmann, Võrus.
4. Jekaterina Jermakov, Irboska jaam, einelaud.
5. Alide Keks, Tallinnas, lihakauplus.
6. Friedrich Kerner, Kabala v., vürtsipood.
7. Rudolf Koil, Võrus, väikekauplus.
8. Bernhard Kool, Laura al., restoraan.
9. Helene Kutsar, Narvas, toiduainetekauplus.
10. G. Laurits ja Co., Tori v., jahuveski, lausaagimis- ja villatööstus, usaldusühing, täisosanik Gustav Laurits.
11. Samuel Lind, Meremäe v., segakauplus.
12. J. Magnus ja J. Ratasep, Tallinnas, trükikoda, täisühing, täisosanikud Johan Magnus ja Johannes Ratasep.
13. Tallinna suka- ja trikootažitööstus Gloria L. Mikulitzky ja S. Davidson, Tallinnas, täisühing, täisosanikud Leiba Mikulitzky ja Salman Davidson.
14. Daniel Otsing, Toolamaa v., väikekauplus.
15. Marie Parmann, Petseris, segakauplus.
16. Paul Parmann, Petseris, segakauplus.
17. Segakauplus Ubakalu H. Pimpernell, Koigi v., segakauplus.
18. Hans Promann, Tallinnas, võõras-temaja-restoraan Park.

19. Epp Pullerits, Pärnus, toiduainete-kauplus.

20. Osaühisus Radion, Tallinnas, raadiotarbed, grammofonid ja jalgrattad.

21. Mai Sahk, Tallinnas, toiduainete-kauplus.

22. J. Siilak, Pärnus, raamatu- ja kirjutusmaterjali kauplus.

23. Aleksei Steinberg, Abroka v., segakauplus.

24. Alide Stint, Tallinnas, toiduainete-kauplus.

25. A. Tomson, harmoonikatöös- tus, Tallinnas.

26. Andrei Torm, Irboskas, sega-kauplus.

27. Emilie Treier, Tallinnas, moeäri.

28. Jaan Veimann, Tallinnas, toidu-ainetekauplus.

29. Kustas Verber, Tallinnas, toidu-ainetekauplus.

30. Herman Vesterblom, Tallinnas, toiduainetekauplus.

31. Tallinna katusepapivabrik M. Viira, Tallinnas.

Aprillikuu teisel poolel tege- vuse lõpetanud firmad:

1. Aleksander Inthal, Tallinnas, kohvi- ja siguritööstus.

2. Olga Saksen, Tallinnas, toiduainete-kauplus.

3. Aleksander Thomson, Tallinnas, kingsepatarvete kauplus.

4. Karl Tiesenberg, Tallinnas, kolo- niaalkauplus.

5. Liisa Pihlakas, Tallinnas, toidu-ainetekauplus.

6. Ado Stint, Tallinnas, toiduainete-kauplus.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. Nr. Nr.	Elukoht
Andresson, Jakob Tõnu p. ja tema abikaasa Aliide Johani t., sünd. Oskar	9. II. 29.	R. T. nr. 30 9. IV. 29.	Harjumaal, Kolga v.
Samuelitsch, Aleksander ja Mathiesen Johanna	16. II. 29.	"	Tallinn, V. Pärnu mnt. 27 1.
Kuslap, Eduard-Johannes Jaani p. ja tema abi-kaasa Elisabet Adu t., sünd. Mägi	26. IX. 28.	"	Tartu, Vabad. pst. 28.
Karu, Heinrich Hansu p. ja tema abikaasa Anna Johani t., sünd. Lilienkampf	7. XI. 28.	"	Tartu, Elisabeti t. 30.
Üksik, Rudolf Jüri p. ja Stahlberg, Ida Hend-riku t.	17. XII. 28.	"	Viljandi, Meeme t. 13.
Masson, Aleksander Johani p. ja tema abikaasa Elisabeth Jüri t., sünd. Kukke	26. X. 28.	"	—
Koik, Jaan Johani p. ja tema abikaasa Amalie Johani t., sünd. Täksi	22. XI. 28.	"	Viljandim., Loodi as.
Kübarsepp, Arved Gustavi p. ja tema abikaasa Olga Nikolai t.	26. VI. 28.	R. T. nr. 38 26. IV. 29.	Tartu, Jakobi t. 29.
Lohuaru, Johannes Mihkli p. ja tema abikaasa Alma-Lovisa Gustavi t., sünd. Kahar	26. IX. 28.	"	Tartu, Filosoofi 9.
Jakobson, Karl ja tema abikaasa Anna, sünd. Borgmann	14. III. 29.	"	Virum., Rägavere vald.
Just, Konrad ja tema abikaasa Adine, sünd. Alin-kevitsch	14. III. 29.	"	Virum., Varangu vald.
Jermann, Karl Jaani p. ja tema abikaasa Vil-helmine Taaveti t., sünd. Kihu	14. III. 29.	"	Narva, Posti t. 48—2.
Abramsky, Hirsch ja tema abikaasa Irene	10. IV. 29.	"	Tallinn, Vene t. 8.
Pohlak, Jaanus-Julius Gustavi p. ja tema abi-kaasa Liisa-Olga-Mathilde Juhani t., sünd. Septer	14. III. 29.	"	Järvam., Esna vald.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	Riigi Teat. Nr. Nr.	Elukoht
Suuressaar, Jaan ja tema abikaasa Agathe-Rosalie, sünd. Oll	14. III. 29.	"	Järvam., Lehtse vald.
Ellmann, Jüri Jüri p. ja tema abikaasa Helene Jaani L, sünd. Seller	15. III. 29.	"	Kirna vald, Visuvere k.
Salu, Elmar ja Lippasaar Aucte	15. III. 29.	"	Virum., Salla vald.
Sahkai, Eduard ja tema abikaasa Aliide, sünd. Lorens	15. III. 29.	"	Kunda-Malla v., Malla as.
Zinovsky, Evald ja tema abikaasa Anna-Marie, sünd. Feldberg	15. III. 29.	"	Rakvere, Palvemaja 9.
Einbaum, Johannes ja tema abikaasa Therese .	15. III. 29.	"	Rakvere, Tallinna t. 9.
Hellzer, Leo ja tema abikaasa Ida, sünd. Levin	2. III. 29.	"	Tallinn, Maneeshi 7—5.
Maasepp, Tõnis Jaagu p. ja tema abikaasa Marie Jaani L, sünd. Ahingas	13. IV. 29.	R. T. nr. 36 23. IV. 29.	Tallinn, S. Tartu mnt. 13.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Meie väliskaubandus 1929. ja 1928. a. esimesel veerandil.

Väliskaubanduse bilanss kolme esimese kuu kohta läinud aastal ja tänava on miljonites kroonides järgmine:

	1929.	1928.
Sissevedu	24,13	26,91
Väljavedu	18,26	23,53
Läbikäik	42,39	50,44
Bilanss	—5,87	—3,38

Läbikäigu langus on seletatav peamiselt meritranspordi takistustega jääolude tõttu veebuaris ja märtsis s. a.

Tähtsamate kaubagruppide järele on väliskaubanduses pilt miljonites kroonides järgmine:

	Sissevedu.		Väljavedu.	
	1929.	1928	1929.	1928.
Toidu- ja maitseaineid	8,58	8,96	4,28	6,35
Tooraineid ja poolvabrikate	6,23	7,25	6,89	7,37
Valmissaadusi	9,25	10,58	7,03	9,62

Sellest tabelist nähtub, et võrreldes eelmise aastaga nii import kui eksport kõigis kaubaliiges on läinud tagurpidi. Kõige vähem on läinud tagasi teravilja ja jahu (toidu- ja maitseained) sissevedu, kuna tunduvalt on aga tõusnud seemnevilja sissevedu, mille järele nõudmine sel aastal on erilisel elav. Karjasaaduste väljavedu (või, liha) on vähenenud võrreldes eelmise aastaga 5,54 pealt 3,95 milj. kroonile.

Maksuasutised pole kohustatud otsima tõendusi, kas lunastatud äritunnistused on välja võetud selle isiku enda või tema voliniku poolt, kelle nimele ta välja on antud.

(R. Adm. t. nr. 477 II 1928.).

Otsekoheste maksude seaduste § 478 järele on äritunnistused maksivad ainult nende isikute ja asutiste kohta, kelle nimele nad on antud välja või § 478 määratud korras antud edasi, ja ainult nende asutiste ja töondite jaoks, mille peale nad on lunastatud. Maksuasutised ei ole kohustatud otsima tõendusi, kas lunastatud äritunnistus on võetud välja selle isiku enda või tema voliniku poolt, kelle nimele ta välja on antud. Kui keegi leiab, et tema teadmata ja volituseta on tema nimele lunastatud äritunnistus, siis tuleb temal endal, aga mitte maksuasutisel, selle isiku vastu tõsta vastav nõudmine või süüdistus, kui ta selle leiab olevat tarvilise. —k

Tallinna Krediit-Pank suurendab põhikapitali.

Panga uueks nimeks on Krediit-Pank.

7. mail peeti Tallinna Krediit-Panga peakoosolekut, millest võtsid osa aktsionärid 12913 häälega.

Möödunud aasta tegevusest andis ülevaate juhatause liige härra Kargaja. Nõukogu poolt esi-

tatud 1928. a. aruanne, mille järele oli panga äri-
seis 31. dets. 1928. a. tasakaalus kr. 26 638.504,54,
kinnitati aktsionäride poolt ühel häälel.

Võeti vastu puhaskasu üldsummas
Kr. 243.201,94, milline otsustati jaotada alljärg-
nevalt:

Dividendiks 10%	kr. 129.000.—
Riigimaksudeks	„ 30.000.—
Tagavarakapitaliks	„ 25.000.—
Juhatuse ja nõukogu tasuks	„ 24.320.—
Ametnikkude lisatasuks	„ 24.320.—
1929. a. peale ettekandmiseks ja juhatuse käsutusse	„ 10.561,94
	<hr/>
	kr. 243.201,94

Edasi volitati panga juhatust omandama pan-
ga nimele kinnisvara Tallinnas, Uuel tän. 23, mis
saadud Põhja Panga ülevõtmisega, ning Viljandi-
maal asuv maakoht „Mustaveski nr. A—1“.

22. dets. 1927. a. peakoosoleku otsuse muut-
miseks otsustati anda välja kr. 210.000 väärtuses
uusi aktsiaid, milliseid kasutatakse kapitali suu-
rendamiseks ja millega panga põhikapital tõuseks
kr. 1.500.000 peale.

Et senine panga tegevus on olnud ülemaa-
line, panga rohkete osakondade kaudu, missugu-
seid oli panga aruandeaasta alguses 11, kuna
aasta jooksul avati veel üks uus osakond — Ta-
pal, siis otsustati panga senisest nimetusest jätta
välja sõna „Tallinna“ ja uueks nimeks võtta
„Krediit-Pank“.

Ühtlasi võeti ette uusi valimisi juhatusse ja
nõukogusse.

Tervislikkudel põhjustel panga juhatusest
väljalangenud hra J. Linnamägi asemele valiti
järgmiseks kolmeks aastaks härra Eduard Aule.

Seega kuuluvad praegu Krediit-Panga juha-
tusse härrad A. Uibopuu, Ed. Aule, V. Kargaja
ja G. Vestel.

Vanuse järele nõukogust väljalangenud här-
rad F. Akel, N. Kann ja V. Lellep valiti tagasi,
kuna surma läbi lahkunud H. Vinnali asemele
sai August Tofer.

Revisjonikomisjoni valiti härrad H. Mossa,
J. Kalm ja Reinhold Tofer.

Kaubitsemine Eesti ja Türgi- maa vahel 1928. a.

Statistika Keskbüroo andmete järele olene
saanud Türgist 1928. a. 42.098 krooni väärtuses
ja Türgisse saanud 49.168 krooni väärtuses kau-

pu. Tähtsam kaup meie sisseveos Türgimaalt
oli tubak (31.410 kr.). Muu kaup Türgimaalt
oli enamasti mitmesugune puuvili. Meilt Türgi-
maale läinud kaubad olid villane riie, purjeriie
ja telefoniaparaadid.

Eesti-Ungari kaubavahetus 1928. a.

Ungarisse olene saatnud 1928. a. ainult vil-
last riidet ja nahkaupa kokku natuke üle 24 tuh.
krooni väärtuses. Ungarist saime kaupa üle 70
tuh. krooni väärtuses. Kaupadest, mida Ungar-
rist meile toodud, on suuremal hulgal tulnud:
päevapildipaberit, päevalilleseenmeid ja kanepit.
Vähemal hulgal saadud kaupade seas on tähtsa-
mad: elektrilambid, viltriiie, villane riie, ristikkei-
naseemned ja värvimata villad.

Elamiskulude indeks.

1929. a. märtsikuus olid elamiskulud tõusnud
122 peale, kui 1913. a. elamiskulude suurus arvata
100. Tõus on tingitud viimasel ajal peaaesjalikult
toitluskulude suurenemisest.

Liikvel olev raha.

Tänavu märtsikuus oli liikvel 39.450.000 kroo-
ni. Läänud aasta märtsikuus oli liikvel 42.200.000
krooni. Keskmiselt kuus oli 1928. a. liikvel
41.750.000 krooni.

Või väljavedu aprillikuus 1929. a.

Kontrolljaama andmetel veeti k. a. aprillis
764,5 tonni võid välja, sellest Inglismaale 658,4,
Saksamaale 105,8 ja ülejäänud osa Aafrikasse.
Läin. a. aprillis eksporteeriti 727,6 tonni võid,
seega tänavusest veidi vähem.

Välismaa firmad soovivad esin- dust Eesti kaupadele.

K.-m. Maksimilian Dreyer, Kra-
kovis, Solinarna 2, soovib esindust meie kau-
padele, nagu rasvad, õlid, konservid j. m. s. Pak-
kumistega pöörduda otsekohe ülaltähendatud aadres-
sil.

Maksuta teadete andmine Hispaania näituste külastajaile ja turistidele.

Kaks suuremat Hispaania ajalehte „El dia Grafico“ ja „La Noche“ teatavad, et nende poolt on eelseisvate Barcelona ja Sevilla näituste ajal igasuguste teadete ja andmete muretsemine näituse külastajaile ja turistidele täiesti maksuta, mis pärast palutakse külalisi pöörduda nimetatud ajalehtede toimetuste poole. Juhime siinkohal sellele meie ärirahva lähelepanu.

17. Saksa Idamess ühe nädala võrra hiljem.

Königsbergi messiamet on otsustanud 17. Saksa Idamessi lükata edasi ühe nädala võrra, nii et mess peetakse 18.—21. augustini 1929. a.

Meie puuturg.

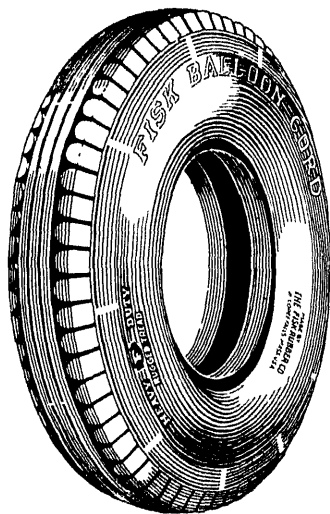
Tänu lumerikkale ja kestvale talvele on suudetud kogu raiutud mets vedada välja parveta-

miseks kõlbuliste jõgede ääre ja raudteejaamadesse. Selle tagajärjel võib arvata, et saeveskitel jätkub tööd pikemaks ajaks, seda enam, et tänava talvel erametsades metsa võeti maha võrdlemisi suurel määral. Saetud puumaterjali hinnad on talve jooksul vaevalt langenud, olgugi et prahihinnad ilmutavad tõusutendentsi.

Liikvel olnud mootorsõidukite ja jalgrataste arv Eestis 1922.—1929. a.

Meie iseseisvuse algaastatel ei omanud mootorsõidukid — automobiilid, mootorrattad ja omnibused — kuigi suurt tähtsust muude veo- ja liikumisvahendite kõrval, käesoleval ajal on aga nende olemasolu hädatarviline ja kõike liiki mootorsõidukite rohke tarvituselevõtt on saanud isegi kardetavaks konkurendiks meie riigiraudteedele (omnibused!), kuigi veel vähesel määral.

Liikvel olnud mootorsõidukite arvu kiirest ja suurest tõusust 1922.—1928. a. jooksul annab ülevaatliku pildi alljärgnev andmestik:

Kõige tugevamad ja vastupidavamad — seega kõige odavamad on

„FISK“
autokummid

Pange oma ärakulunud kummi asemele FISK autokummi ja Teie veendute nende headuses ning tarvituse edaspidi ainult FISK autokumme.

Esindaja Eestis
Eesti-Poola Petrooleumi-Ühisus
S. Przemyski & Co.

„EESTIPOLMIN“
Tallinn, Lai tän. nr. 1.

Osakonnad ja esindused: Tartus, Pärnus, Viljandis, Narvas, Rakveres, Paides, Türis, Valgas ja Kuresaares.

	Sõiduautod	Veoa autod	Sanitaar- autod	Omnibused	Mootor- rattad	Jalgrattad
Linnades						
1928/29	1286	384	26	64	217	15.229
1927	914	280	5	67	210	12.939
1926	991	261	4	58	178	-
1925	377	251	4	55	237	-
1924	323	212	3	59	200	-
1923	336	245	2	52	191	-
1922	232	160	-	22	124	-
Alevites						
1928/29	41	29	-	3	19	1.108
1927	34	14	-	6	15	815
1926	21	8	-	-	17	-
1925	15	5	-	-	7	-
1924	27	5	-	3	35	-
1923	12	6	-	2	6	-
1922	3	6	-	-	3	-
Maakondades						
1928/29	156	192	-	5	174	36.904
1927	105	129	-	-	132	26.962
1926	97	101	-	-	123	-
1925	111	108	1	9	93	-
1924	98	85	1	3	71	-
1923	62	69	1	-	72	-
1922	21	20	-	-	45	-
Teedeministeeriumis registreeritud						
1928/29	6	1	-	79	-	-
1927	-	-	-	-	-	-
1926	-	-	-	71	-	-
1925	-	-	-	65	-	-
1924	-	-	-	76	-	-
1923	-	-	-	93	-	-
1922	-	-	-	-	-	-
Üldse						
1928/29	1489	606	26	151	410	53.241
1927	1053	423	5	140	357	40.816
1926	709	370	4	129	318	-
1925	503	364	5	129	337	-
1924	448	302	4	141	306	23.088
1923	410	320	3	147	269	15.256
1922	256	195	-	22	172	7.571

Märkus: Puuduvad jõuvankrid, mis on registreeritud sõjaministeeriumis.

Jõuvankrite üldarv on seega 2272, milledest linnades 1286 ehk üle 55% ja mootorrattaid 410, linnades 217 (üle 50%), kusjuures Tallinn on esikohal.

Seega tuleks Eestis 418 kodaniku kohta 1 jõuvanker ja umbes 21 inimese peale üks jalgratas, ühe ruutkilomeetri maa-ala kohta aga 17,8 jõuvankrit. Klassiteede pikkus Eestis on 20.679 kilomeetrit.

1922. aastal, milliseni statistika keskbüroo andmed tagasi ulatuvad, oli liikvel 473 autot ja 172 mootorratast. Vahepealne juurekasv on 1799 autot ja 238 mootorratast.

Erilist tõusu näitab liikvel olnud jalgrataste arv, 1922. oli neid kõigest 7.571, 1929. aasta alul aga 53.241, seega oleks juurekasv 45.670 jalgratast.

1. jaanuariks 1928. a. oli Eestis jõuvankreid

registreeritud 1.630, nii et nende arv on 1928. a. jooksul tõusnud 642 võrra, mootorrataid on juure tulnud 1928. a. jooksul 53, jalgrataid 12.425.

Firmade järele on Eestis kõige suuremat tarvitamist leidnud autodest: Ford — 531, Chevrolet 478, Renault 120 ja mootorratastest: Harley-Dawidson — 89, „Indian“ — 68, D. K. W. — 24, teised firmad vähemal arvul.

T. P.—k.

Kirjandus.

V. Roslavlev ja R. Grünthal, Tempelmaksuseadus ühes seletustega, 1929.

Hiljuti ilmus trükist „Tempelmaksuseadus ühes seletustega“. Raamatu on seadnud kokku otsekoheste maksude peavalitsuse direktor V. Roslavlev ja jaoskonna juhataja R. Grünthal. Majandusministeeriumi poolt on raamat kiidetud heaks. Raamat jaguneb kahte ossa. Esimene osa sisaldab üldise ülevaate tempelmaksuseaduse kohta ning tempelmaksnikkudele praktilisi näpunäiteid, mis palju kergendavad seaduse käsitamist. Teise ossa on mahutatud tempelmaksuseadus ning iga tema paragraafi kohta käivad kohtute ja administratiivasutiste seletused.

Väljaandjad on raamatu kokkuseadmisel teinud ära raske, kuid tänuväärt töö. Kõik vähegi kättesaadavad seletused näivad olevat kasutatud. Tempelmaksuseaduse tekst kutsub esile väga palju kahtlusi ja arusaamatusi ning seletuste ülesanne on neid arusaamatusi võimalikult kõrvaldada. Peab ütlema, et selle ülesande raamatu kokkuseadjad peaaegu täieliselt on lahendanud. Raamatut tuleb soojalt soovitada igale kodanikule, kellel vähegi on tegemist suurema äriajamisega. Eeskujuliku hoolsusega kokkuseatud raamat hoiab ära nii mitmedki pahandused ja kahjud, kui teda dokumentide tegemisel võetakse abiks. Raamatu tarvitamist kergendab suuresti meie oludes erakorraliselt hästi ja ülevaallikult kokkuseatud sisujuht. Ka raamatu välimus on igapidi korralik ja meeldiv. Väljaandjate põhjalik töö on kõige parema edu vääriline.

M. Pung.

Soome:

Soome tollivalitsus ei poolda telliskivitollitõstmist. Teatavasti esitas Soome Telliskivitöösturite Liit k. a. veebruaris valitsusele märgukirja, kus kaevati välismaa dumpingu üle ja nõuti telliskivitollitõstmist. Märgukirja puhul palus valitsus tollivalitsuse arvamist ses küsimuses. Nagu nüüd kuulda, on tollivalitsus avaldanud oma arvamise, kus tollide tõstmise asjus asutakse eitavale seisukohale. Oma seisukohta põhjendab tollivalitsus sellega,

et seni on importtelliskivi hinnad (tollita) Soome sisseveosadamates olnud ikka kõrgemad kui kodumaa kivide hinnad valmistuspaigal. Seega olevat jutud dumpingust täitsa aluseeta. Kuigi telliskivide sissevedu viimastel aastatel on kasvanud, tuleb seda pidada ajutiseks nähuks. Samal ajal olevat ka Soome oma telliskivitööstus kiiresti arenenud, seda arenemist veel kiirendada tollikaitse abil ei olevat põhjust, sest pea võib ehituse hoog langeda, nõudmine telliskivide peale väheneda ning siis oleks telliskivitööstusse mahutatud kapital investeeritud ebaotstarbekohaselt. Teiseks tähendab tollivalitsus, et kui põhjendamatult dumpingu ettekäändel Belgia kivide sissevedu takistada, siis võib Belgia Soome ekspordile Belgiasse samuti sunnitada raskusi.

Leedu:

Kaubitsemine Eesti-Leedu vahel 1928. a.

Statistika keskbüroo andmetel oleme eksperteerinud Leedusse 1928. a. 1611 tuh. krooni väärtuses ja Leedust saanud 98 tuhande krooni väärtuses kaupu. Viimase kuue aasta jooksul on meie väljavedu Leedusse läinud aastal olnud kõige suurem ja näitas viimasel kolmel aastal üldse järjekindlat suurenemist. Sissevedu Leedust on 1928. a. võrdlemisi 1927. a. sisseveoga ka kasvanud, kuid oli siiski vähem kui 1925. ja 1926. a.

Vaatleme üksikute kaupade vahetust Eesti ja Leedu vahel, siis näeme, et üksikud kaubad, mis meile 1928. aastal Leedust suuremal hulgal on tulnud ja mida Leedu päritoluga kaupadeks võib pidada, olid: herved, eraldi nimetatamata seemned, humalad, värvimata villad ja mitmesugused rauast teosed, nagu lukusepatööd, tööriistad, raudplekk-kaup jm. Vähemal hulgal oleme saanud Leedust heinu, saapaliiste, saapatikke, nööpe j. m.

Eesti väljaveos Leedusse esines suuremal hulgal mitmesuguseid tekstiilkaupu, paberit, masinaid, jalanõusid ja tsementi. Vähemal hulgal läks nahku, põllutöömasinaid ja -riistu, põlevkivi-õli, teraleiba j. m.

Sama liiki kaupu kui 1928. a. saime Leedust ja saatsime Leedusse oleme vahetanud ka varem aastatel Leeduga.

Rootsi:

Rootsis asutatud komitee kaupade standardiseerimisvõimaluste uurimiseks.

Ühel töösturite koosolekul Stokholmis esines Rootsi masinatööstuse ühingu direktor Amos Kruse ettekandega saaduste standardiseerimistarvidusest tööstuses. Ameerika Ühisriiges and-

vat standardiseerimine aastas vähemalt 800 miljonit dollarit kokkuhoidu, Rootsis töotaks see anda 100—150 milj. kr. ja Norras 70 milj. krooni kokkuhoidu. Rootsi valitsus on moodustanud asjatundjate komitee, kelle ülesandeks on igas suunas uurida standardiseerimisvõimalusi. Komitee töö on juba annud häid tulemusi.

Rootsi puuturg.

Rootsi puukauba, mis sel aastal tuleb laadimisele, kogumüük on juba tõusnud 550.000 standardile (tunduvalt rohkem kui läinud aastal). Ostjateks on olnud peamiselt Prantsusmaa, Belgia ja Holland, kuna Saksamaa ja Hispaania on olnud tagasihoidlikumad.

Tolliteateid.

Tollikomitee seletus päritolutunnistuste asjas.

On olnud juhtumisi, kus äritegelased soovivad Eesti esindustes välismail tõestada päritolutunnistusi kaupade kohta, mis on määratud mujale kui Eestisse saatmiseks. Nüüd on tollikomitee seletanud, et Eesti diplomaatliku või konsulaarasutise poolt viseerimisele kuuluvad ainult säärased päritoludokumendid, mis on antud kaupade kohta, mis on määratud sissetoomiseks Eestisse.

Täiendav määrus sisseveotolli tagasimaksmise kohta toorainete eest, mis tarvitatud eksporteeritavate šokolaadi ja šokolaadikompvekkide valmistamiseks.

Alus: tollisead. § 235.

Raha- ja kaubandus-tööstusministrite määruste 14. jaan. 1926. a. nr. 120 ja 16. dets. 1926. a. nr. 2849 („R. T.“ 5 ja 100 — 1926.) § 4 muudetakse ja täiendatakse ning pannakse kogu paragraf maksma järgmises redaktsioonis:

§ 4. Eksporteeritud šokolaadisaaduste eest maksetakse tagasi:

1. „Mignon“ šokolaadi eest (tihtmass sisuta) 0,60 k. fr.
 2. Pähklikeid sisaldava, purustatud või tervel kujul, šokolaadi eest:
 - a) kui pähklike sisaldus on 16% üldmassist 0,49 „ „
 - b) kui pähklike sisaldus on 12% üldmassist 0,43 „ „
 - c) kui pähklike sisaldus on 8% üldmassist 0,37 „ „
 3. Teiste šokolaadisortide eest 0,25 „ „
 4. Täidet. šokolaadikompvekkide eest 0,20 „ „
- iga netto-kilogrammi pealt.

Summad maksetakse välja Eesti rahas kursi järele, mis majandusminister määranud kindlaks tollimaksude võtmiseks ja mis on maksev tolli tagasimaksmise päeval.

Käesolev määrus hakkab maksma 23. aprillil 1929. a.

Alus: Rahaministeeriumi eeskiri 29. IV 29. a. nr. 9036 — M. —

Tollidirektori ringkirju tolliametitele.

1.

Avaldatakse teadmiseks, et arvates 22. aprillist s. a. on legaliseerimisnõudest vabastatud päritolutunnistused, millised on antud välja Eestisse veetavate Uus-Meremaa (New-Zealand) ja Lõuna-Rodesia (Southern Rhodesia) kaupade kohta.

Alus: Majandusministri resolutsioon 17. IV 29. a. nr. 3004 — M. Välisministeeriumi kirjal nr. 19 M 16. IV 1929. a.

2.

Kohustan tolliameteid kaubakäsitajate poolt ülesantud hindu, eriti tollile mitte alluvate kaupade kohta, hoolega kontrollima, mis tähtis kantselilemaksu õigeks arvamiseks.

Kahtluse puhul õige hinna suhtes õigete hindade kohta andmeid ammutada riigi statistika keskbüroolt.

3.

Teen tolliametitele kohuseks t. s. § 56 ettenähtud laevadele pääsmise lubade väljaandmist korraldada võttes aluseks alljärgnevad põhimõtted:

1) kõikidele tollivalve all olevatele laevadele lastakse isikuid postivalvuri loal, isikult palvekirja, erilist maksu ja isikutunnistuse ettenäitamist nõudmata;

2) loaandja postivalvur märgib temale väljaantud erilisse raamatusse, mis koosneb kontsast ja talongist, loasoovi ja suusõnalise teadaande põhjal tema ees- ja perekonnanime, laeva nime, millele pääsmiseks luba antakse, kelle juure soovitakse minna, loa väljaandmise aja, loa maksvuse aja ja loaandja nime.

Talong antakse loasaajale — ettenäitamiseks kontrollimise korral tolliametnikkude poolt.

Uusi seadusi ja määrusi.

Kaubandusleping Eesti ja Austria vahel

on avaldatud „R. T.“ nr. 34 — 1929. a. Leping on sõlmitud enamsoodustuse alusel ja astub jõusse kaheksandal päeval pärast ratifikatsioonikirjade vahetamist.

Kaubandusliikude ja tööstusliikude ettevõtete läbimüügi (läbikäigu) keskmiste kasuprotsentide klassifikatsiooni tabelid 1929. a. peale

on avaldatud „R. T.“ nr. 33 — 1929. a.

Väljaveetavate kanamunade märkimine.

Uue määruse järele peavad eksportöörid Ees-

tist väljaveetavad kanamunad märkima punase templiga, mille ovaalses kujus on sõna „Estonia“.

„R. T.“ nr. 32 — 1929.

Eesti-Saksa kaubanduse- ja laevanduseleping,

lõpp-protokoll ja vahetatud noodid on avaldatud „R. T.“ nr. 37 — 1929. a. Leping astub jõusse kahekümnendal päeval pärast seda, kui vahetakse ratifikatsioonidokumendid.

Sisse- ja läbisõiduviisad Eesti ja Austria vahel.

1. apr. k. a. peale võib Eestist Austriasse ja Austriast Eestisse sõita viisata.

„R. T.“ nr. 37 — 1929.

Ettevõtete tegevusest.

O.-ü. „Systema“ Tallinnas, Rae-kojaplats 5.

O.-ü. „Systema“ on asutatud 1923. aastal iseiseisva ettevõttena büroomasinade müügi alal, hiljem on firma oma äritegevust mitmeti laiendanud ja võtnud juure paljuid teisi kaubaartikleid, nagu jalg- ja mootorrattaid, automobiile ja nendega ühenduses olevaid tarbeasju.

Praegu töötab ettevõtte 50.000 kr. põhikapitaliga, asjaajajaks direktoriks on härra Gösta Kiander.

Eriliselt heade tagajärgedega on kaubelnud autoosakond.

Töötades koos Skandinaavia riikide suurima eriäri o.-ü. „Systema'ga“ Helsingis, millise põhikapital on 8 milj. Soome mk. ja mille all töötab ligi 300 ametnikku ja töolist, on o.-ü. „Systema“ Tallinna firmal läinud korda saada mitmete suuremate ja kuulsate tehaste esindajaks.

Tähtsamatest esindustest võiks nimetada: Remington-kirjutusmasinate tehas New-Yorgis, asut. 1873. aastal. See on esimene sellelaadiline tehas maailmas ja vastavalt suurima toodanguga.

Tehas valmistab ka Eestis hästi tuntud kirjutusmasinaid, alates väikesest reisumasinast kuni keerulisema raamatupidamise masinani.

Kogusummas on praegu tehase produktsioon 37 erimudelit kõigile maailmas tarvitusel olevatele keeltele.

Brunswiga arvemasinate tehas, Braun-

schweigis, asut. 1892. aastal. Vanim tehas sel alal Saksamaal. Brunswiga masinad on Eestis esikohal ja mõõduandvad konstruktsiooni printsiipides arvemasinate ehituses. Hiljuti ilmus meie turule uus mudel, Brunswiga Nova 13, misugune räägib selget keelt Brunswiga tehase inseeerimise kõrgest klassist.

Grundströmi kassakapitehas Tampere, asut. 1891. aastal. See tehas on spetsialiseerunud tulekindlate kappide, pangaseifide ja teraskambriuste ehitamisele.

Grundströmi tehase saadused on endale võitnud turu muuseas ka Inglismaal. Paljudes Tallinna pankades ja ettevõtetes on Grundströmi kapid ja teraskambriid samuti leidnud tarvitamist.

Dürkopp Werke Bielefeldis, asut. 1868. aastal. Juba enne sõda Eestis kuulsaks saanud Dürkopp-jalgratate valmistaja. Tehas on Eesti jaoks konstrueerinud erimudeli, milline oma ots-
tarbekohasusega kui ka kauni välimusega on saanud suure poolehoidu osaliseks.

Nymans Verkstäder Uppsalas. Rootsi suurim jalgrattatehas, Hermes-jalgratate valmistaja. Iga jalgratas sellest margist on varustatud tehase poolt kaasa antud garantiiraamatuga nii materjali kui ka fabrikatsiooni vigade vastu kindlustuseks.

Fab. A. B. Haldatxometern Stokholmis. Valmistab maailmakuulsaid Halda taksomeetreid ja omab turu kogu Euroopas. Tehase valmistusprogrammis on üle 600 mitmesuguse mudeli igale

maale vastavalt tariifinõudele. Ainukese tehasega vastutab Halda kolme aasta jooksul apa-raadi korraliku töötamise eest.

Heites pilku Eesti taksoautodele näeme, et suurem osa neist on varustatud Halda-aparaatidega.

Hudson — Essex Motor Car Co. Detroit Üks vanematest ja rikkamatest Ameerika auto-tehastest, mille saadused on maailmaturul võitnud kindla positsiooni. Suure nõudmise tõttu on

vabrik ehitanud harutehaseid teistes maailmajagu-gudes, nagu Austriaalias, Aasias, Euroopas — eriti Inglismaal ja Saksamaal.

Ka Eestis on Essexid autod tähelepandavalt leidnud tarvitamist, eriti taksoautodena, nii et 6-tsilindrilistest masinatest on Essexid arvult esikohal.

Olgu veel tähendatud, et hiljuti korraldatud II-sel autonäitusel olid kõige paremini esitatud Essexid.

—k.

Turgude ülevaade.

Võiturg aprillis.

Toodang kasvanud. — Ostjad tagasihoidlikud. Inglise võituru peale pannakse suuremaid lootusi.

Võihinnad seisid aprillikuu läbi õige madalal tasapinnal. Kuu teisel nädalal näitasid hinnad küll paarishillingilist tõusu, kuid langesid siis uuesti. Eriti oli võiturg rõhutatud Saksamaal. See asjaolu mõjutas ka Inglise turgu.

Üldiselt olid võihinnad tänava aprillikuus 14—26 sh. (Daani või) per tsentnerilt madalamal, kui eelmisel aastal samal kuul. Raske majanduslik seisukord Saksamaal, heruldaselt suur tööta tööliste arv käesoleva aasta esimeses veerandis Inglismaal ja Saksamaal, ja teiselt poolt küllaldane pakkumine olid põhjuseks, miks võihinnad aprillikuu jooksul madalad olid.

Võitoodang on Euroopa tootjates maa-des kiiresti tõusmas, eriti Daanis ja Hollandis. Samuti võtab Saksamaa toodang kõvasti juure, ehk küll külmade ilmade tõttu või juurevedu sise-maalt oli väiksem.

Inglismaal oli aprillikuus nõudmine

võiturul vaikne. Arvati, et madalad hinnad suurendavad võitarnitamist, kuid rohke pakkumise tagajärjel jäid samale tasapinnale. Austraaliast ja Uuel Meremaal oli juurevedu õige suur, kuna Argentiinast sealse põua tõttu või välja-vedu tunduvalt vähenes.

Saksamaal oli nõudmine võiturul ka tagasihoidlik. Vahepeal arvati küll, et võihinnad rohkem on langenud, kui see oli põhjendatud. Kuid kuna nõudmine ei tõusnud, ei suudetud ka hindu tõsta, sest et juurevedu oli küllaldane ja sisemaa toodang oli kasvanud.

Peab arvama, et võihinnad lähemate nädalate jooksul jäävad praegusele tasapinnale. Euroopa riikide võitoodang kasvab kava-kindlalt. See asjaolu mõjutab ka Saksamaa võiturgu. Sissevedu Briti asumaa-dest on küll vähenemas, samuti Argentiinast. Uus Meremaa on aprillikuus kaunis rohkesti võid müünud Kanadasse. Kähtlemata pakub Inglise võiturg Euroopa eksportijatele maadele paremaid võimalusi, kui seda pakub Saksa turg. Igatahes ei tohiks hindade maikuu jooksul tulla suuremaid muutusi.

Toiduainete turg.

London.	
11. V. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba	£ 44/3
Hard Winter	40/6
Rosario Santa	39/3
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	31/6
Austraalia	30/
Kansas	31/6
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —	
370 Ingl. naela	29/6
California, kaal — 424 Ingl. naela	44/3
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	22/3
Canada Nr. 2	21/

4. V. Linad, eif.	
Riga Z. K.	£ 84.0.— —
Pärnu H. D.	76.0.— —
Slanetz U/A Medium	87.0.— 86 0
Bacon, kaal 112 Ingl. n.	
Iiri	sh. 124.0.— 130.0
Daani	113.0.— 120.0
Kanada	114.0.— 116.0
Hollandi	102.0.— 112.0
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	13.0.— 17.3
Daani	12 0.— 14.9
Või, kaal — 112 Ingl. n.	
Hollandi	—
Daani	—
Uus-Merimaa	146.— 168.—
Austraalia	146.— 164.—
Argentiina	164.— 166.—

Hamburg.

11. V. Nisu.

Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. 230—232

Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl. 12.05

Hard Winter II, 100 kgr. eest termiin . . . fl. 11.40

Ameerika jahu, 100 kgr. eest termiin . . . \$ —

Rukis

Sisemaa, tonni eest loco . Rmk. 217 - 221

Western II, cif 100 kg. eest loco fl. 11.55

Kaerad

Sisemaa, tonni eest . . . Rmk. 215—217

11. V. Odrad, talve

Sisemaa, tonni eest . . . " 160—162

Odrad, suve

Sisemaa, tonni eest . . . " 190—204

Suhkur

C. S. R. Feinkorn, 50 kg. eest, loco . . . £ 9/10¹/₂—9/7¹/₂

Saksa, 50 kg. eest termiin . £ 10/3³/₄

American Fine Granulated 50 kg. eest . . . " —

Riis Burmah II, 50 kg. eest . . . " 13/9

Rasv

Purelard American, 100 kg. eest . . . \$ 30³/₄

Steamlard . . . " 29¹/₄

11. V. Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest . .

Sisemaa I sort . . . Mk. 164.—

" II " . . . " 155.—

Välismaa . . . " —

Eesti või . . . " —

Läti või, punane . . . " —

" must . . . " —

Uus Merimaa . . . " —

Siberi . . . " —

Välisbörsid:

	L O N D O N										
	29. IV	30. IV	2 V	3. V	4. V	6 V	7. V	8 V	9. V	10. V	11. V
Frank . . .	124.15	124.16	124.17	124.17	124.16	124.17	124.18	124.19	124.19	124.21	124.17
Dollar . . .	4.8528	4.8536	4.8534	4.8531	4.8528	4.8528	4.8526	4.8526	4.8516	4.8519	4.85 ¹ / ₄
Rootsi kroon	18.16 ¹ / ₈	18.16	18.16	18.15 ³ / ₈	18.15 ⁷ / ₈	18.16	18.16 ¹ / ₈	18.16 ¹ / ₄	18.16 ³ / ₈	18.16 ⁵ / ₈	18.16 ⁵ / ₈
Daani kroon	18.19 ¹ / ₄	18.20	18.20 ¹ / ₈	18.20 ³ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.208	18.20 ⁷ / ₈	18.20 ⁵ / ₈	18.20 ⁷ / ₈	18.20 ³ / ₄	18.20 ³ / ₄
Norra kroon	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ³ / ₄	18.19 ⁵ / ₈	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₄	18.19 ³ / ₄	18.19 ⁷ / ₈	18.198	18.198
Saksa mark	20.47 ¹ / ₄	20.47 ¹ / ₈	20.47	20.48 ¹ / ₈	20.47 ⁵ / ₈	20.46 ³ / ₄	20.45 ⁵ / ₈	20.45 ⁵ / ₈	20.46	20.46 ³ / ₄	20.46 ⁵ / ₈
Soome mark	193.02	193.02	193.05	193.07	193.—	193.05	193.05	193.05	193.00	193.02	193.—
Floriin . . .	12.0690	12.0693	12.07	12.0675	12.0693	12.0706	12.07	12.07	12.0671	12.0675	12.0668
Liira . . .	92.63	92.64	92.61	92.59	92.60	92.62	92.63	92.62	92.64	92.65 ¹ / ₄	92.65
Helveetsia fr.	25.20 ¹ / ₄	25.18 ⁵ / ₈	25.18 ⁷ / ₈	25.19 ⁵ / ₈	25.19 ¹ / ₄	25.19 ¹ / ₈	25.19 ¹ / ₈	25.19 ¹ / ₄	25.19	25.19	25.19 ³ / ₄
Tshehhosl.kr.	163.96	164.—	163.96	163.96	164.—	164.—	164.—	163.93	163.91	163.90	163.93
Belgia frank	34.93 ⁷ / ₈	34.95 ³ / ₄	34.95	34.95	34.94 ³ / ₈	34.948	34.94	34.94 ⁷ / ₈	34.94 ⁷ / ₈	34.94 ⁷ / ₈	34.94 ⁷ / ₈
Schillingid . .	34.55	34.55	34.56	34.57	34.57	34.57	34.56	34.53	34.53	34.53	34.54
Pengo . . .	27.86	27.86	27.86	27.87	27.85	27.86	27.85	27.85	27.85	27.85	27.85
Latt . . .	25.20	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21
Litt . . .	49 —	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—
Tsherv. . .	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43
Eesti kroon . .	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18	18.18
Höbe p/unts	2/1 ⁵ / ₁₆	2/1 ⁵ / ₁₆	2/1 ¹ / ₄	2/1 ³ / ₁₆	2/1 ¹⁵ / ₁₆	2/1 ⁵ / ₁₆	2/1 ¹ / ₂			2/1 ³ / ₈	2/1 ¹ / ₄
Plaati p/unts											240/245
Kuld p/u. . .											
	B E R L I N										
	27. IV	29. IV	30. IV	2. V	3. V	4. V	6. V	7. V	8. V	10. V	11. V
Naelsterling .	20.47	20.472	20.469	20.469	20.47	20.471	20.464	20.4532	20.461	20.462	20.467
Frank . . .	16.505	16.495	16.485	16.485	16.49	16.485	16.485	16.475	16.47	16.475	16.48
Dollar . . .	4.218	4.218	4.2175	4.2175	4.2175	4.2175	4.217	4.2145	4.2165	4.2175	4.2175
Rootsi kroon	112.71	112.73	112.70	112.71	112.72	112.72	112.70	112.62	112.66	112.66	112.66
Daani kroon	112.55	112.53	112.50	112.47	112.48	112.43	112.42	112.34	112.40	112.40	112.43
Norra kroon	112.48	112.43	112.47	112.46	112.50	112.48	112.46	112.40	112.44	112.44	112.44
Soome mark	10.608	10.605	10.603	10.602	10.603	10.603	10.602	10.594	10.598	10.60	10.60
Floriin . . .	169.60	169.59	169.58	169.56	169.60	169.60	169.55	169.43	169.51	169.52	169.60
Liira . . .	22.145	22.125	22.095	22.105	22.11	22.115	22.095	22.085	22.09	22.09	22.09
Helveetsia fr.	81.27	81.24	81.23	81.27	81.27	81.265	81.25	81.195	81.25	81.235	81.17
Tshehhosl.kr.											
Belgia frank	58.605	58.60	58.585	58.56	58.57	58.57	58.56	58.52	58.53	58.55	58.55

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavaate kaupade nimikirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise	100 kg. 44.60 - 46.15	Heeringad, Matfulls	tünn 48.00—54.00
" sõre, Ameerika ja Inglise	" 44.50—45.—	Heeringad, Schoti Matties	" 51.00—53.00
" „J. Puhk ja Pojad“ suurveski		" Schoti Matfulls	" 55.00—57.00
Jahu: rukki	" 19.25—19.85	" Norra	" 25.—
" püül	" 25.40—26.60	Liha, sea, I sort	1 kg. 0.96—1.10
" nisu, pehme — sõre	" 36.00—46.00	Liha, looma, I sort	" 0.50—0.70
" „J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvillase kotiga.		Ölikoogid, linaseemne	100 kg. 20.75
Püülijahu:		" päevalille	" 20.75
Rukkipüül patent (à 50 kg.)	30.25	" suhkrupeedi	" 13.15
" harilik	28.60	Jahu, päevalille	" 21.25
" „Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	44.50	Segajõutoit I s.	" 19.75
" „Kalev“	42.—	" II s.	" 18.00
" „Taara“	41.—	Soja tangud	" 21.—
" „Kungla“	37.—	Nisukliid	" 13.40
" „Sampo“	36.—	Puuvillane riie, Bjas	meeter 0.59—0.73
" Manna	47.—	" Mitkal	" 0.45—0.53
Granular	43.—	Lina, Liivi R. Saatejaam 1000 kg.	1128.50—1159.
" poolsõre	45.50	" Petseri	" 1189.50—1220.
" sõre	46.—	" Võru	" 1159.—1189.50
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.	" Tartu	" 1128.50—1159.
Jahu: rukki	" 19.10—20.—	Kivistüsi, auru, Yorkshire, 2 korda pestud	1000 kg. 28.00—29.00
" " püül	" 26.00—26.60	" " Newcastle	" 28.00—29.00
" " nisu, pehme — sõre	" 36.40—46.—	" " sepa	" 27.00—28.00
Peluskid, külvi	" 26.25	Koks, gaasi, Tall. gaasivabrik	" 40.—
Vikid	" 26.25	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohlla j.	" 6.10
Nisu, külvi, suvi „Rubiin“	" 35.—	" I " B	" 5.50
Rukis, Saksamaa	" 17.40—17.70	" II "	" 4.90
Kaerad, toidu, Eesti	" 17.70—18.—	" III "	" 2.75
" " Saksamaa	" 17.70—18.30	" Fenolaat, netto	100 kg. 9.50
" külvi	" 20.00—21.35	" Gudroon, bruto	" 12.25
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	" 195.—	" Tooresõli, netto	" 9.25
Odrad, toidu	" 18.60—19.60	" „Mootornafta“	" 10.—
" külvi, kahetahuline	" 20.30—21.25	Riigi turbatööstus: „Turvas“ 1000 kg.	12.85
" " neljatahuline	" 26.75	Põlevkivipigi franko j. Kohtla	100 kg. 11.25
Herned, valged, Vene	" 22.25—26.00	Raud, sordi	" 16.00—18.00
" Hollandi	" 36.00—38.00	" laht	" 19.55—29.55
Riis, Burma II	" 35.50—36.50	" vits	" 22.00—28.00
Kartulid, eksport	" 6.50—7.00	" plekk	" 34.75—38.50
Kartulitärklis „Superieur“	" 41.20	" plekk, tsingitud	" 16.—
Siirup, kartuli, 42%	" 48.80	Teras, vedru	" 27.50—30.50
Glükoos	" 45.70	" tööriistade	" 73.25—85.40
Või, eksport, I sort	1 kg. 2.69—2.74	Inglitina	" 550.—
Margariin, välismaa	" 1.17—1.22	Seatina	" 53.40—57.95
" kodumaa	" 1.09—1.15	Vaskplekk, punane	" 250.—
Kaseiin, Eesti	100 kg. 78.00—80.00	" valge	" 230.—
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg. 1.80—1.85	Tsinkplekk	" 97.50
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast 24.30—27.00	Masinaõli, Vene	" 27.45—29.30
Kakao, Hollandi	1 kg. 1.55—1.75	" Poola	" 24.40—26.25
" Inglise	" 1.30—1.45	" Ameerika	" 29.90—31.70
Kohv, Rio, Santos	" 2.65—2.75	" mootori	" 35.40—42.70
" Kesk-Ameerika sordid	" 3.20—4.25	" " Poola	" 32.95—34.80
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	" 5.20—5.65	" auto	" 39.65—103.70
" " Orange Pekoe, Java	" 4.70—5.30	" Poola	" 36.60—45.75
" " Monging, Hiina	" 2.55—2.80	Linaseemneõli	" 87.00—90.00
Suhkur, peenike, valge, Saksam. 100 kg.	34.50—35.00	Värnits	" 90.00—95.00
" " Inglise	" 35.50—36.00	Tsilindriõli, Ameerika 280°	" 31.10—36.60
" " Vene	" 33.50—34.00	" " 320°	" 45.75—54.90
Suhkur, peenike, valge, Poola	" 34.40—34.50	Nafta, Vene	" 13.10—14.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		" Ameerika	" 11.90—13.10
jaam Irboska ja Narva	" 3.35—3.40	" Poola	" 11.90
" Saks	" 3.75—4.25	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	" 17.25—18.50
Heeringad, Yarmouth Matties tünn	44.00—50.00	" Am., sistern. ja vaadid	" 17.25—18.50
		Bensiin, Vene	" 36.00—39.00
		" Ameerika	" 36.00—39.00

Eesti traktorbensiin	100 kg.	16.20—17.10
Pesusooda, kodumaa	"	10.00—10.50
Seebikivi 72%	"	27.45—30.—
Värvid, nigros, veessulav, välism. 1 kg		5.50
" tsinkvalge, välism	"	0.89
" tinavalge, "	"	1.04
" ooker, "	"	0.18—0.26
Väetisained, salpeeter Norra kott		18.30
" salpeeter, Tshiili 100 kg.		22.30
" superfosfaat 18—200/o 100 kg.		5.95
" thomasjahu 15—16/o 100 kg.		5.75
" Lubjasalpeeter 15 ¹ / ₂ %		21.35
" Leonasalpeeter 26%		30.30
" kaalisool 40%		10.45
" kainiit 12%		4.50
Väävelhappuammoniaak 100 kg. kott		23.30
Lubjalämmastik 100 " kott		18.30
Vosvoriit, Eesti 25—27% 100 " "		4.80
Kusenik 46%		53.25
Nitrofoska		31.60
Paber, rotatsiooni 100 kg.		24.40
Tsement, Portland, Kunda		
pütt 170 kg.	tünn	8.90
Kriit, toores 100 kg.		—
" pestud	"	6.50 7.50
Asfalt	"	7.25
Kivitärvi	"	15.—
Lubi	"	2.65—3.05
Kips, tükkides, franko vagun		
" jahvatatud Irboska 1000 kg.		15.25
" krohvimise " " "		24.40
" " " " "		36.60—42.70
Telliskivid, I s., Loksä 1000 tk.		57.—62.50
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)		130.—
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast, I s. 1 kg.		3.90—4.05
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort	"	4.05—4.10
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort	"	3.75—3.90

Tallinna börsi kursisedel.

		6. V	7. V	8. V	10. V	11. V	12. V
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.74.40	3.74.40	3.74.45	3.74.50	3.74.50	3.74.50
1 dollar	M.	3.75.40	3.75.40	3.75.45	3.75.50	3.75.50	3.75.50
	T.	—	—	—	—	—	—
London	O.	18.17	18.17	18.17	18.17	18.17	18.17
	M.	18.22	18.22	18.22	18.22	18.22	18.22
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	88.75	88.75	88.80	88.80	88.80	88.80
100 S. riigim.	M.	89.35	89.35	89.40	89.40	89.40	89.40
	T.	—	—	—	—	—	—
Helsingi	O.	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40	9.40
	M.	9.45	9.45	9.45	9.45	9.45	9.45
100 Soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.05	100.05	100.05	100.05	100.05	100.05
100 Rootsi kr.	M.	100.65	100.65	100.65	100.65	100.65	100.65
	T.	—	—	—	—	—	—
Kopenh.	O.	99.80	99.80	99.80	99.85	99.80	99.80
	M.	100.40	100.40	100.40	100.45	100.40	100.40
100 Daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75	99.75
100 Norra kr.	M.	100.45	100.45	100.45	100.45	100.45	100.45
	T.	—	—	—	—	—	—
Pariis	O.	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65	14.65
	M.	14.90	14.90	14.90	14.90	14.90	14.90
100 Prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.55	150.50	150.55	150.55	150.55	150.60
100 flooriini	M.	151.35	151.30	151.35	151.35	151.35	151.40
	T.	—	—	—	—	—	—
Riia	O.	72.05	72.05	72.05	72.05	72.05	72.05
	M.	72.55	72.55	72.55	72.55	72.55	72.55
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.10	72.10	72.15	72.15	72.10	72.10
100 Helv. fr.	M.	72.70	72.70	72.75	72.75	72.70	72.70
	T.	—	—	—	—	—	—
Brüssel	O.	52.—	52.—	52.—	52.—	52.—	52.—
	M.	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50	52.50
100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60
100 liiri	M.	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
	T.	—	—	—	—	—	—
Praha	O.	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10
	M.	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30
100 Tsh-sl. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.55	52.55	52.60	52.60	52.60	52.60
100 Austr. sh.	M.	53.15	53.15	53.60	53.20	53.20	53.20
	T.	—	—	—	—	—	—
Budapest	O.	65.25	65.20	65.25	65.25	65.20	65.25
	M.	65.95	65.90	65.95	65.95	65.90	65.95
100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60	41.60
100 Varssavi slotti	M.	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80	42.80
	T.	—	—	—	—	—	—
Kaunas	O.	36.95	36.95	36.95	36.95	36.95	36.95
	M.	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55	37.55
100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25	192.25
100 Moskva rubla (tshekk)	M.	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75	193.75
	T.	—	—	—	—	—	—
100 Danzig guld-nat	O.	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70	72.70
	M.	73.30	73.30	73.30	73.30	73.30	73.30

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling Englise naela (lbs) eest		
6. aprill. Ingl penssi (d) loko 10.28, mai 9.98,		
juuli 9.97, okt. 9.97. 7. aprill. Ingl. penssi (d)		
loko 10.00, mai 9.81, juuli 9.78, okt. 9.78.		

Prahid:

Lina		
Tallinn — Stettiin 1000 kg. sh.		22/—
" — Ghent 1016 kg. "		22/6
" — Dundee " "		32/6
" — Belfast " "		47/6

Takud

Puumaterjalid	Standard	
Tallinn — London	"	sh. 40/—
" — Hull	"	42/—
" — Dundee	"	50/—
" — Manchester	"	50/—
" — Grangemouth	"	35/—
" — Belfast	"	52/6
" — Antwerpen	"	37/6
" — Ghent	"	35/—
" — Rotterdam	Hfl.	21/—
" — Amsterdam	"	22/—
" — Dundee	sh.	36/—

Segakaup

Tallinn — Stettiin 1000 kg. sh.		12—25/—
" — London 1016 kg.		15—40/—
" — Stockholm 1000 kg. Rk		—
Tallinn — Stettiin	võitünn sh.	1/6—

EESTI PANGA

äriseis 31. detsembril 1928. a.

I. Kattevara:		I. Kapitalid:	
kuld rahas ja kangides Kr. 6.380.207.43		põhikapital Kr. 5.000.000.—	
kohustusvaba välisraha		tagavarakapital " 1.963.076.47	6.963.076.47
(põh. § 59) " 25.067.403.29	31 447.610.72	II. Kinnis- ja vallasvara kustutuskapital	188.918.50
II. Välisraha väljaspool kattevara	3.290.682.16	III. Jooksvad kohustused:	
III. Laenud:		pangatähed liikvel Kr. 36.432.985.—	
sisevekslid Kr. 14.503.087.64		jooksvad arved ja hoiu-	
välisvekslid " 681.727.67		summad " 23.405.274.92	59.838.259.92
konto-korrent ja tähtjaja-		IV. Muud passivad	1.493.201.08
lised laenud " 4.076.182.31		V. 1928. a. puhaskasu	2.464.279.85
Vab. val. poolt tagatud			
laenud (põh. § 82) " 12.561.699.57	31.822.697.19		
IV. Vahetusraha	515.208.76		
V. Kinnis- ja vallasvara	1.358.986.95		
VI. Muud aktiivid	2.512.650.04		
	70.947.735.82		70.947.735.82
Tulude ja kulude arve 1928. a.			
Makstud %/o	246.982.55	Saadud ^{0,0 0}	3.895.711.85
Üldkulud	1.625.320.48	Saadud komisjoni ja kursikasud	229.318.93
Mahakirjutused:		Kustutatud nõudmiste arvel tagasi saadud	337.208.25
kahtlasi laene ja nõud-		Mitmesugused tulud	29.066.08
misi Kr. 106.037.58			
kinnis- ja vallasvara kus-	154.722.23		
tutuskapitaliks " 48.684.65	2.464.279.85		
1928. a. puhaskasu	4.491.305.11		4.491.305.11